

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Philosophia eclectica Ettoniam - Cod. Ettenheim-Münster 297

Dehm, Benedictus

[S.l.], 1749-1750

Theses philosophicae seu compendium

[urn:nbn:de:bsz:31-130925](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-130925)

Theses Philosophicæ
seu
Compendium
ab
Admodum Reverendo
Patre Benedicto Pehm
O: S: P: Benedicti in
Monasterio S: Ettonis vulgò
Ettenheimmünster dicto p: 7:
Professore confectum
A. D. 1749

[Faint, illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

Obt
ma
fua
ma
pud

Q
fua
fua
ut

O
n
ta
p. 10
2. 10
2. 10
1. 10
1. 10
1. 10
1. 10

P
1. 10
ma
est

1.

Theses Philosophica
thesis Ima
De Objecto Logica

Obtū alicujus disciplina triplex distinguitur,
maale scilicet, circa quod aliqua disciplina versatur,
foale, seu modus, quo ea disciplina circa suum obtū
maale occupatur, seu illud attingit, et exprimitur hinc
particularis, quatenus, prout.

Conclusio Ima

Obtū maale scilicet sunt quatuor
mentis Operationes.

Prob. obtū maale scilicet est maale circa quam versatur
scilicet, ai scilicet versatur circa quatuor mentis operationes
ut scilicet addiscenti constat: qd obtū maale scilicet sunt qd.

Conclusio 2da

Obtū foale scilicet est dirigibilitas operatio-
nū ad verum, seu sunt eadem mentis Ope-
rationes, quatenus ad verum dirigenda.

Prob. obtū foale scilicet est modus, quo mentis cogitationes
a scilicet spectantur, ai mentis cogitationes considerantur
a scilicet quatenus ad verum dirigibiles, qd obtū scilicet foale
sunt quatuor operationes mentis ad verum dirigenda.

Prob. min. regula scilicet versantur in dte circa recta men-
tis operationem, dicitur videlicet, divisiva, argutiva &c.

Conclusio 3tia

obtū totale sunt eadem cogitationū
species quatenus ad verum dirigenda.

Prob. obtū totale alicujus disciplina est illud, quod ex obtū
maali et formali constat, quod ei discipline adequatum
est; quod eam distinguit ab oī aliā, et ad quod referuntur

oia, quae in illa praesentantur, ai quatuor mentis ope-
 rationes prout dirigenda ad verum & huiusmodi re-
 spectu loquies, go obtulit totale loca s. q. recensita co-
 gitatio. Quae quatenus ad verum dirigenda. P. m.
 1. illius obtulit maala et foela exprimentur ad galel.
 2. ad aquata s. p. i. Cate, su. ha. Cate galel. qua. Coa
 cu. nhe. p. r. i. f. s. a. Coa. p. r. a. b. e. t. u. r.
 3. Recerunt, Coa. a. quavis. alia. distig. na. cu. nlla
 p. r. Coa. de. i. s. prout. ad. verum. dirigendis. agat. huius.
 finis. int. ferunt. et. primarius. Coa. a. veritas.
 demerps. ad. illa. referunt. oia. quae. in. Coa. praesentantur.
 na. ideo. inventa. s. q. Coa. ul. cogitatio. mentis. ad. verum.
 dirigante: go. 3.

Solvuntur Obtes.

Obij. Coa agit de vocibus go voces et obtm loquies.
 P. I. a. agit de vocibus, quatenus a signa cogitatio.
 Omentis C. a. agit de vocibus ex ipias voces. Pa. id em
 ad grammatia. Anes. quare in P. coa, god am Coa agit
 de vocibus id n. q. de, s. p. a. u. d. e. n. s. s. a. i. l. i. t. q. i. a. n. p. o. q. u. i. s. t. o.
 suos expliare nequit nisi, p. voces.
Art. 1. Coa ex Etymologia nois e. sua sermoinalis,
 ai sua sermoinalis intendit vover, p. se. 1. q. 2. C.
 P. I. M. e. sua sermoinalis id e. vocalis. P. M. sermo
 inalid id e. haalis vel artium tam. d. i. r. e. c. t. i. v. a. C. M.
 A. s. i. e. I. m. P. coa. sua vocalis parte n. e. sua, cu. p.
 voces foela n. suamus.
Art. 2. Ars disputandi intendit disputare pro sine
 primario seu obto, ai disputas q. i. s. i. t. in. v. o. c. i. b. u. s. g. o. C.
 P. m. q. i. s. i. t. in. v. o. c. i. b. u. s. m. e. n. t. a. l. i. b. u. s. C. m. in. v. o. c. i. b. u. s. e. x. t. e. r. n. i. s.
 n. d. s. s. o. l. t. N. d. a. r. i. o. T. a. r. i. o. n. e. t. c. o. a. q. u. i. s. i. t. e. v. m. d. i. s. p. u. t. a. t. i. o. n. e.
 tas in vera racionatne et artibus illis, q. i. s. t. o. r. a. r. e. s.
 opponunt. r. a. n. t. o. g. u. a. l. i. a. s. p. i. t. a. c. u. s. a. d. a. l. t. e. r. u. m. P. i. t. a. t. u. m.
 Clamans P. vel C. m. disputare h. v. o. c. e. s. i. g. i. t. a. d. s. u. m. m. u. m.
 q. u. i. t. i. o. s. i. n. e. q. u. i. s. t. u. s. i. n. t. e. r. r. i. n. g. a. t. e. r. e. n. t.
obj 3. Similitates discurrendi habent pro obto
 maaly. Hoc god e. s. m. a. a. d. i. s. c. u. r. r. e. n. d. i. s. p. e. r. s. c. o. g. n. i. t. a.
 s. m. a. a. d. i. s. c. u. r. r. e. n. d. i. s. p. e. r. s. c. o. g. n. i. t. a. C.
 P. N. M. na sunt artibus scribendi, obtm indtm n
 est maa, su res que scribitur, p. boni, carabere,
 reprobantes, et experimentes ad. ita a pari
 de obto Coa discurrendu, cuius obto n. s. t. o. r. e. s. c. o. g. n. i. t. a.
 P. questus eas experimentes.

Art. 1. in seijs maa eff et obtm maale; ai idea seu res
cognita s maa logica, go et obtm maale.
R. D. M. maa circa qua C. M. ex qua R. et similes
q. m. et cod.

Art. 2. ai res oes s maa circa qua go nlla solutio.
Pant. illud est maa circa qua pp god instituta e
Coa, ai Coa instituta esse pp go, cognoscendas, go
R. D. M. pp god htm obtm C. M. htm finem R. M. ut
Coa est instituta pp operatnes mentis htm obtm et
pp res diffete cognoscendas htm finem sicut Architectura
instituta est pp adificiu htm obtm et pp comodat
habitatio htm finem.

Art. 3. in seijs practico obtm et finis pp idem
go. R. D. a. obtm et finis p. r. m. C. a. obtm
et finis remotus, qualis s res cognita R. a. R.
Finis quippe r. m. est directio operatnu mentis

Art. 4. illud est finis r. m. Coe, god ab ea cognoscitur,
expenditur ex profeso: ai oes res expenduntur
a Coa ex profeso, go. R. D. 1 p. M. pp god cog-
noscitur p. r. m. et unde C. M. remote htm mediate R.
possit oes res p. Coa cognoscuntur mediantibus operat-
nibus mentis D. m. 2. p. M. expenduntur ex profeso
pp se C. M. pp R. M. expenduntur aut us pp operat-
nes mentis dirigendas.

Art. 5. Coa instituit Categorias, in quibz res plane ex-
guntur, go res pp se ipsas expendit.

R. D. a. instituit Categorias, in quibz res ex guntur
hdm, ut casu pceptis pite fiat C. a. ut res p. r. m.
ex profeso tractet, Nam Coa absolute loquendo
haberi pot sine rebus, possunt utiqz fieri Syllabi
in rebus finitis vel solis Syllabis.

Art. 6. illud se expenditur a Coa, in god p se ca-
dunt pcepta logica; ai pcepta Coe p se cadunt in
oes res, v. g. dividendas, definiendas, go.

R. M. nam p se cadunt in diffinitne, et divisioe n
de p. r. m. foaltr pumptas, seu n in res dividendas
s in actus illius dividentes, aut definientes, quibus
Coa pferit modum, v. g. diffinitnis, definienda n p
genus et diffria.

Art. 7. illud n spectatur a Coa, cui Coa rgle n qveni-
unt, ai loquies rgle n qveniunt diffinitnis, sibi, go
P. m. una ex rglis Coe hae est circa diffinitne; ut diffio
oi et soli diffinito qveniunt: a ista rgle n qvent
diffinitnis foaltr, p obtiva, go.

atque manibus
si huiusmodi
si huiusmodi
dignitate
m. ut ut pade
sibi pabent quae
dispositio, unde
dispositio ager, ha
a vesibus
in Coe p. r. m.
has m. ad r. m.

Re. D. alti. in. vita regla n. q. uenit. d. f. n. t. i. f. b. a. l. i. f. o. m. a. t. t. i. b. i.
C. u. d. q. u. o. d. d. e. e. a. j. d. i. c. a. t. u. r. C. u. i. f. o. m. e. g. l. a. q. u. a. d. i. r. i.
g. i. t. a. N. m. e. t. c. o. d. q. u. e. n. a. d. m. e. m. p. e. c. t. u. p. i. t. o. r. i. s. a. u.
d. i. e. n. t. i. s. l. y. r. o. n. d. e. l. p. e. p. e. n. t. i. s. u. t. c. a. p. u. t. e. a. f. e. r. e. q. n. b. r. a.
j. u. s. t. a. i. n. t. e. f. e. p. o. s. t. h. e. d. e. p. i. n. g. a. t. n. c. a. d. i. t. i. n. p. i. n. g. e. n. d. i.
q. u. a. d. i. r. i. g. i. t. u. r. f. e. i. p. e. c. t. a. C. o. d. i. n. d. i. f. f. u. d. f. o. l. e. l. a.
d. u. n. t. n. f. o. m. i. l. l. i. u. s. a. t. t. r. i. b. u. t. a. p. f. f. o. m. e. g. l. a. p. q. u. a. s.
r. e. d. e. o. f. f. i. c. j. p. t.

In. d. i. s. c. i. p. l. i. n. i. s. p. r. a. c. t. i. c. i. s. S. u. m. i. p. o. t. i. u. s. d. e. b. e. t. a. p. u. s.
q. u. o. d. o. p. r. a. i. o. p. r. o. o. b. t. o. : q. o. p. o. t. i. u. s. o. b. t. r. a. q. a. f. o. a. l. i. s.
Q. D. a. i. n. d. i. s. c. i. p. l. i. n. i. s. p. r. a. c. t. i. c. i. s. q. u. a. r. e. l. i. n. q. u. u. n. t.
o. p. u. s. f. i. b. i. l. e. p. o. s. t. f. e. u. t. A. r. c. h. i. t. e. c. t. u. r. a. C. a. i. n. a. l. i. y. s.
q. u. e. n. t. a. o. p. u. s. f. i. b. i. l. e. p. o. s. t. f. e. r. e. l. i. n. q. u. u. n. t. e. u. j. u. s.
m. o. d. e. s. t. a. r. t. p. a. r. t. a. n. d. i. N. a. e. t. c. o. d. C. o. a. a. m. n. t. u. s. p. l. e.
o. p. u. s. p. o. s. t. f. e. r. e. l. i. n. q. u. i. t.

In. p. t. 10. I. d. e. m. e. s. t. o. b. t. i. n. C. o. a. q. u. o. d. e. a. r. t. u. u. d. C. o. a. : a. i.
r. e. s. o. e. s. p. o. b. t. i. n. a. r. t. u. u. d. C. o. a. : q. o. d.

Re. D. M. q. u. o. d. e. s. t. o. b. t. i. n. a. r. t. u. u. d. C. o. a. d. i. r. e. c. t. u. s.
d. u. m. N. M. e. t. p. o. r. t. o. r. e. s. o. e. s. p. o. b. t. i. n. a. r. t. u. u. d. C. o. a. d. i. r. e. c. t. u.
r. u. d. p. n. d. i. r. e. c. t. u. d. i. n. a. d. i. t. u. s. d. i. r. e. c. t. i. v. g. d. i. f. f. i. n. i. s.
p. p. r. i. m. u. o. b. t. i. n. a. r. t. u. u. d. i. r. e. c. t. u. d. i. n. a. d. e. o. q. u. o. d. r. e. s. o. e. s.
p. p. r. i. m. u. m. e. d. i. a. t. u. d. e. t. r. e. m. o. t. u. d. o. b. t. i. n. a. r. t. u. u. d. C. o. a. q. u. e. s.

In. p. t. 11. r. e. g. l. a. C. o. a. v. g. d. i. f. f. i. n. i. s. v. e. l. d. i. v. i. s. i. o. n. i. s. p. p. e. c. a. d. u. n. t.
i. n. d. i. q. u. o. d. d. i. v. i. d. i. v. e. l. d. e. f. i. n. i. r. i. p. t. : a. l. f. o. l. e. r. e. s. d. i. v. i. d. i. v. e. l.
d. e. f. i. n. i. r. i. p. t. : q. o. C. N. M.

In. p. t. 12. C. o. a. a. g. i. t. d. e. f. y. l. o. m. d. e. m. o. n. s. t. r. a. t. i. v. o. e. t. p. l. l. i. u. t. p. t.
q. u. a. d. i. f. f. i. n. i. t. i. i. n. t. e. r. f. e. a. i. n. f. f. q. u. a. d. i. f. f. i. c. i. t. r. a. t. i. o. n. e. f. o. a.
f. e. d. r. a. t. i. o. n. e. m. a. x. i. m. a. : q. o. a. g. i. t. d. e. i. l. l. i. s. r. a. t. i. o. n. e. m. a. x. i. m. a.

Q. D. i. n. f. f. q. u. a. d. i. f. f. i. n. i. t. i. r. a. t. i. o. n. e. f. o. a. p. u. s. e. r. a. n. e. e. p. t. l. i. s.
r. e. q. u. i. r. i. t. i. t. a. d. f. o. a. : q. u. o. d. e. s. t. v. e. r. i. t. a. s. p. r. i. n. c. i. p. i. a. N. m. e. t. c. o. d.

Ob. 2. C. o. a. v. e. r. s. a. t. i. i. n. i. a. e. n. t. i. a. r. a. t. i. o. n. i. s. e. t. r. i. n. t. e. n. t. i. o. n. e. s.
o. b. t. i. n. a. r. : q. o. e. n. t. i. a. r. a. t. i. o. n. i. s. e. t. i. n. t. e. n. t. i. o. n. e. s. o. b. t. i. n. a. r. 2. o. p. o. s. t. u. m.

Ante r. e. s. p. o. n. s. u. e. e. x. p. l. e. a. n. d. a. e. s. t. o. b. t. i. o.
I. n. t. e. n. t. i. o. m. e. n. t. i. s. h. o. c. l. o. c. o. i. d. e. e. s. t. a. e. a. p. p. l. i. c. a. t. i. o. m. e. n. t. i. s.
a. d. i. d. a. l. i. q. u. a. p. e. c. i. p. i. e. n. d. a. i. n. t. e. n. t. i. a. f. i. v. e. e. s. t. i. p. s. a. r. e. j. p. e. c. i. p. i. o.
q. u. a. v. e. l. p. r. i. m. a. d. i. c. t. u. r. v. e. l. 2. a.

1. a. i. n. t. e. n. t. i. o. e. s. t. i. n. t. e. n. t. i. o. p. r. i. m. a. r. i. a. r. e. j. p. e. c. i. p. i. o. q. u. a. r. e. s. i. b. i. l. e.
n. a. a. l. i. e. r. a. b. a. i. b. u. s. p. e. c. i. p. i. t. u. r. : u. t. D. e. u. s. e. s. t. b. o. n. u. s. q. u. o. d. f. e. l. i. c.
u. t. p. a. t. r. i. m. u. s. u. t. q. u. a. n. t. a. e. s. t. D. e. o. b. o. n. u. s. t. a. t. u. s. a. t. t. r. i. b. u. i. : i. d. e. q. u. o.
p. r. i. m. o. i. n. t. e. n. t. i. a. v. u. l. g. a. r. i. c. o. g. n. o. s. c. i. d. i. c. i. t. u. r.

2. a. I. n. t. e. n. t. i. o. e. s. t. 2. a. r. a. t. i. o. q. u. a. d. a. d. p. e. c. i. p. i. o. q. u. a. q. u. o. d. i. p. s. i. r. e. j.
i. n. e. p. e. r. a. q. u. i. p. i. t. u. r. q. u. o. d. e. i. t. e. n. t. i. o. p. r. i. m. a. r. i. a. q. u. e. f. e. c. i. t. u. t. i. n. a. l. i. a.
l. o. e. x. f. l. o. D. e. u. s. q. u. i. p. i. t. u. r. e. s. t. f. o. l. l. u. s. b. o. n. u. s. v. e. r. o. a. t. t. o. b. t. i. n.

Si quid igitur quæsiat esse obtm, predicatum, genus, spe-
cies & id intentionaliter quæsi in Scholis dicitur.
 porro quæsi ipsa mentis vocatur intentionis formalis.
 res vero quæsi dicitur intentionis obtiva, ea quæ
 à thoistis casu rationalis, quæsi n̄ est in rebus ipsis,
 sed solum in mente earum apprehendente quæsi, dicitur
 quæsi, tam ad obtm.
 R. D. a. loca versatur circa intentiones & obtivam, in
 quæ cogitatum mentis, ad verum dirigendam. Ca.
 pp. ipsas intentiones 2. Na. et coa. Loca igitur de 2.
 intentionibus nulla quæsi, sed in grad cogitatum
 mentis ad verum dirigendam n̄ pp. se ipsas.
 Obj. 3. in artibus illud est obtm male in god. intro
 ducite locale; sed locale loca obtm n̄ introducitur
 p. me in operante mentis, sed in res ipsa, quæ
 prob. m. locale obtm loca est ipsa resitudo seu ve
 ritas introducenda, ai hæc p. me introducitur
 in res, n̄ in operante, quæ. R. N. m. na. imd te
 in operante mentis introducitur loca, et his medianti
 bus in resitudo em. p. artificose presta, quæ q. formes
 ogliis. Et hie est finis regularum loca ut operantes
 prestent presta.
 Quest. 1. apprehensio ipm p. me mentis operatio n̄ è
 dirigibilis ad veritatem, quæ n̄ est obtm loca.
 R. N. a. loca em. grad. Regularum de dirigenda quæsi
 ad verum, n̄ p. instituentio categoriarum, ad quas
 quæsi quæsi p. p. referuntur.
 Quest. 2. operatio ipm vera, ut n̄ p. potest esse fal
 sa n̄ est dirigibilis ad veritatem, ai apprehensio
 n̄ p. esse falsa, quæ. R. d. m. n̄ p. esse falsa
 ra de ipsa c. m. n̄ p. utiq. negat, n̄ p. affirmat
 n̄ p. esse falsa ratne p. sequentis iudicij sicut p. bendo
 occap. falso iudicio n̄ m. et coa. Itaq. opus est q. his
 ut veritate p. fiat p. n̄ p. rare sui p. sequentis iudicij
 Obj. 4. res cognita n̄ p. obtm loca, quæ ut air n̄
 attingunt inde a loca p. mediantibus quæsi;
 ai hie verum n̄ est. prob. m. tamet p. pariet visus n̄
 attingatur n̄ p. mediantem visione medite t. a. potia
 visiva attingit, quæ a pariet. R. N. coa. de pariet
 gla. potia visiva obtm attingit ut quod, aut lo
 vero seu visus ut quo habetur vero loqualis ope
 ratione mentis attingit ut quod t. q. m. aliquid casus resitudo n̄
 in qua quæsi etmate et sic p. impossibile n̄ p. attingeret.

obj 5. actio potest n̄ esse obtm, ai oporari mentis
tractus Coa legm potest. R. D. M. actio directiva
C. M. dirigenda n̄ M. et sic d. m. n̄ coad.

obj 6. illud n̄ est obtm Coa god ab alijs suis pro obto
habetur: ai tales p̄ operatnes mentis, ḡderatur
em ab aastica et metaphysica lego. R. D. m. quide
ranti ab aastica et metaphysica ad veru dirigibiles s̄
cut a Coa n̄ m. ab aastica ut s̄ actus vitales, et a
metaphysica ut s̄ entia C. m. et n̄ coad.

Quares quid sentiendum de ys, qui volunt illud esse obtm
Coa? R. coru oporari aliqo modo p̄stinerit p̄se
gia illud et illius oporari p̄ unud quid et indistinctu.
Sic itaq, apprehensio nil aliud est, qua illud apprehen
dendens, iudiciu illud iudicans. S. falso t̄n meliori
iudicio rectius statui videntur oporari illud pro
obto, qia Coa in eas imediuis Coa sua introducit,
qua in illud ut potē qua qd proximum s̄ qua ipse
illud.

Obj 4. illud est obtm Coa adagatu, ad god Coa re
fert quacung, tractat: ai Coa refert ad sola de
monstrativa quacung, tractat, qo sola demonstratio
est obtm Coa adag. P. m. habitus qui dicit s̄ m̄
demonstrativus refert quacung, tractat ad dem. stat
nē, ai Coa dicit s̄ m̄ demonstrativa. qo C.

R. d. m. dicit demonstrativa idē s̄ iustificata C. m. de
demonstrativa q̄s̄ habeat pro obto demonstrativa
s̄ d. pro obto madagato, et magis iurub C. m. pro
obto unico n̄ m. et coad. s̄ il magis elucet verū in
genij in demonstrative quid in apprehensio.

Resp. 1. si apprehensio et iudiciu referuntur ad de
monstrative certe ad ea referentur quacung
tractantur in Coa, ai apprehensio et iudiciu ad
demonstrative, qo C. R. D. m. referuntur
ad demonstrative p̄ accidentia C. m. p̄ se et ex nar
sua n̄ m et coad. illud p̄ se refertur ad aliud
god q̄ra illig factu est: illud vero p̄ accidentia s̄ m̄
god ex nar sua n̄ est destinatu ad aliud.
porro p̄ se et iudiciu in extra demonstrative s̄
talius ubi ubi; na ubi est elare p̄ se
q̄ s̄ hoo C. nec proinde ex nar sua ad sola

demonstrationem ordinatur

Art. 2. partes esset totius a partes p se
 et ex naa sua ad totu ordinata, ai apphen-
 sio et iudicium p partes esset demonstratio qd
 p. d. m. p partes esset demonstratio ex parte
 demonstratio qd erata e m. sine illis demonstratio
 n p qd p. p partes qd ex parte sui qd erata
 n m. na abstrahendo demonstratio qd poud
 habere effectum v. g. manifestare veritate.
Art. 3. obitu loca est modus sciendi, sibi faciens
 pure, ai apphenso et iudicium sine demonstratio n fa-
 ciunt scire qd p. p. d. m. n faciunt scire
 poute pta sua pto cognitioe p causas e m
 late pta pto cognitioe certa et evidenti pusa
 absq. notitia causa n m et con.
Art. 4. pta pformu spantat ad id qd parit sua
 pformu: ai pta demonstratio parit sua pformu
 ord utote p caas, qd p. p. d. m. loca spantat
 qm obitu pformu ab pformu e. m. qm adde
 qd et uniu n. m.

Thesis 2da.
**Logica docens et utens sunt duo
 habitus realiter indistincti.**

Loca docens est ea, qua tradit regulas, **Utens** vero ea,
 qua illas applicat, et in usum deducit. hinc Loca utens,
 qualenus p eam utuntur coetera quacumq. reales Scientia
 physica v. g. theologia qd quia regulis a Loca traditis utuntur,
 non bene definitur.
Prob. conclus. Illi habitus n distinguuntur realiter, quorum
 unum, idemq. est obitu formale; habitus em. pificante
 ab obitu formalibus; ai Loca docentis et utentis unum est
 idemq. obitu formale, n p dirigibilitas operatum mentis
 ad veritate p regulas et ppta. qd Loca docens et utens p
 habitus reatu indistincti.

Solvuntur Obiines.

Obij. Illi habitus & realiter inter se distincti, qui tollunt
distinctas reales defectas, ai loq̄ docens et utens tollunt
distinctas reales defectas, q̄ loq̄ docens et utens sunt
duo habitus reales distincti. P. m. Experia q̄bat soe p̄
Logiis epi nota loq̄ p̄cepta, cū in gravem defectam
patiuntur eadem applicare sine loq̄ utente, q̄ C.

R. D. a. gravem q̄ qua provenit ex defectu n̄a in q̄
sufficienter versati n̄ C. a. ex defectu habitus loq̄
utentis n̄a. et eod. igitur Logiis sicut q̄las p̄fente calle
at, in maxima defectate sentit decurrendi de rebus
physicis utpote earum adhuc ignarus.

Obij. 2. habitus qui in suis obiectis diverso modo tendunt
distinguntur realiter. Sed loq̄ docens et utens in obiectis
suis diverso modo tendunt, q̄ distinguntur realiter. alia
quippe per regulas, altera p̄ h̄m.

R. D. m. si sit aliqua species defectas superanda in uno
tendendi modo, qua n̄ sit in alio C. m. scilicet n̄ m. nulla
am hic superanda est nova defectas. nam alia p̄cipia
q̄m ad loq̄, alias q̄uras et modos habitus loq̄ docens et utens.
p̄nt. 1. eodem q̄m q̄m in loq̄ utente q̄m in grammatice
utente: ai scire sit, ut qui novit grammatice q̄las, q̄ qui
v. g. p̄fente habet m̄a q̄ adhuc defectate patiat. in con-
grue loquendo, q̄ C.

R. d. m. qui novit p̄eū memoriter C. m. scientificā,
earumq̄ vim penetrat et n̄ et eod.

p̄nt. 2. in applicandis loq̄ p̄ceptis est quaedam ingenitas
ditas superanda in abijs, qui loq̄ docente scientificā
p̄diti sunt: q̄ C. R. D. a. est superanda p̄ p̄du-
ca attentione ad q̄las C. a. p̄ novū habitus n̄a et
eod. eū em eadē entitas, sit utriusq̄ facultatis, cognos-
cendi scilicet et exequendi, si semel una habuerit, habet
et altera: seu p̄ facultate docendi producitur in
facultate exequendi.

p̄nt. 3. facultas n̄ producitur nisi p̄ actus sibi respon-
dentes et similes; si actus loq̄ docentis n̄ A responderen-
tes aut similes facultati loq̄ utentis, q̄ C.
R. d. m. ai actus n̄ A similes facultati loq̄ utentis
federaler p̄ntata ut est utens C. m. realiter et identice n̄ m
vel eod; eū em eadē sit docentis et utentis entitas, dū pro-
ducitur una, producta altera ja supponatur q̄.

obj 3. *Loa docens et utens pount ab invice Separari
 go distinguuntur realer. a. P. mlti viri docti discuntur
 egruie, nec in amplius sciunt reglas Loae: go habent
 Loae utente n docente, et cetera Loae docent et utens sepa-
 rantur. R. D. a. nec in amplig sciunt reglas Loae
 in actu signato C. a. in actu exercito Na. et ad.
 id est regularu amplius, n recordantur actu, quas in
 virtute, aut habitualiter adhuc in memoria retinent.*

obj 4. *Loa dividitur in docente et utente, go distinguuntur
 realer. R. D. a. dividitur id est Loae dicitur docens
 quatenus docet C. a. tgm in habitus realer distictos Na.
 et sic d. m. N. ad.*

obj 5. *Loa docens et utens habent diversas definitnes. go
 realer distinguuntur. R. D. a. habent diversas definitnes ad equatas Na.
 in ad equatas et ad diversa connotata C. a. et sic d. m. N. ad.*

obj 6. *illi habitus sunt diffiniti, quoru operatnes sunt
 diffinitae, ai operatnes Loae docentis et utentis sunt
 diffinitae, ut patet, go C. R. D. M. quoru operatnes elictae sunt diffinitae C. M.
 solum imperatae N. M. et sic d. m. N. ad.*

obj 7. *in oi arte aliud est scipere, aliud exequi, ai
 Loae docens scipit, et utens exequitur, go sunt habitus
 diffiniti. R. D. M. si scipere et exequi pntent
 ad diversas facultates C. M. s. unius et ejusdem facultatis
 N. M. hic Loae docent et utens supponuntur esse ejus-
 dem facultatis, idem quippe illius scipit et applicat re-
 gulas. aliter resp se habet v. g. in arte saltatoria,
 ubi alia est pota directrix illius scilicet, alia execu-
 trix: ut pedes.*

obj 8. *Loa docens ratione habet sua n vero Loae utens. go
 distinguuntur realer. R. D. a. n vero Loae utens red-
 ucativae talis, quatenus sic applicat reglas pro qua
 utitur C. scificativae talis seu qua utitur est Na. et coa
 Loae quippe in genere est sua, et cetera in utens ubi pote
 identificata Loae in genere.*

obj 9. *Loa docens est regula ut potens dirigere, Loae am
 utens est regula actu dirigens, ai haec distinguuntur quo
 ad rebus: go distinguuntur realer.*

R. d. m. differente quod reus aduplicative sumpta C. m.
 Specificative sumpta et m. et eod. nos loquimur de loca
 docente et utente Specificative sumptis, id est de ijs qua
 tales sunt, n. qua tales sunt.

Obj. 10. hic est actus loca docentis: ois diffio debet gstrare
 genera et diffria, et hic est actus loca utentis: sub-
 stantia effiens p. De subsistens: ai h. actus diffi quum-
 tur realiter, go B.

R. d. 2. p. M. est actus loca utentis imedtus, dirigens
 Delimitus P. M. mediatu. directus, et imperatus C. A.
 et c. m. P. eod. na actus elicitus in loca utentis est
 illa rgl. ois diffio debet gstrare genera et diffria, ex
 qua illius se p. m. inferat: go in postea B.

Thesis 3ta Logica est Scientia

Prob. scia est cognitio certa, et evidens in nra p. p. rias eius
 causas et rathes; ai loca est talis; demorat em v. g. p. eest:
 ne illius p. se falsa n. epe, quia n. h. affirmat aut negat.
 ito definitio gstrare genera et diffria, quia re. ndam
 quos genera et diffria gstrat, exprimit, definitio
 debere epe clariora re definita, quia na d. re. definita
 explicat; go loca est scia p. p. d. uita.

Solventur Obtes.

Obj. 1. ois scia versatur circa obtm nriam, ai loca n
 versatur circa obtm nriam, na versatur circa ope
 rathes mentis qua gstrantes sunt, go loca n. est scia.

R. d. M. curia obtm nriam n. p. n. epe, p. n. quoad
 g. n. epe p. d. i. a. t. o. r. u. m. e. p. i. t. i. u. m. C. A. n. p. n. epe e. p. i. t. i. u. m. n. d. i. t.
 n. requiritur, ut sic obtm existat nriam; cu. id. s. b. l. i. d. o.
 quoniam, sd satis est ut sit g. n. e. x. i. o. n. r. i. a. e. t. i. m. u. t. a. b. i. l. i. s.
 i. n. t. r. i. n. t. a. g. n. e. x. i. o. q. u. a. g. r. i. d. e. e. a. n. t. i. n. s. u. a. : s. i. c. s. p.
 v. e. r. u. m. e. s. t. , d. e. f. i. n. i. t. i. o. g. s. t. r. a. r. e. g. e. n. e. r. e. e. t. d. i. f. f. r. i. a. , s. y. l. l. o. g. u. s.
 t. r. i. b. u. s. h. e. r. m. i. n. i. s. e. t. t. r. i. b. u. s. p. e. s. i. t. i. b. u. s. a. b. s. o. l. u. i. ; s. i. c. i. t. n. e. e.
 d. e. f. i. n. i. t. i. o. n. e. e. t. s. y. l. l. o. g. u. s. n. r. i. o. l. u. t. u. e. x. i. s. t. a. n. t.

Ans. 1. illud disciplinae obtm n. est nriam n. p. n. epe, p. n. quoad
 qua subest libero h. o. d. a. r. b. i. t. r. i. o. , ai talis est loca, go B.
 P. m. loca ab h. o. b. g. i. n. v. e. n. t. a. e. s. t. : g. o. s. u. b. e. s. t. l. i. b. e. r. o. h. o. d. a. r. b. i. t. r. i. o.
 R. d. a. i. n. v. e. n. t. a. e. s. t. i. d. p. e. v. a. l. : f. u. n. d. a. m. e. n. t. a. i. n. r. e. i. n. a. e. a. s. i. n. e.
 p. e. i. a. l. ; f. u. n. d. a. m. e. n. t. o. u. l. v. g. g. r. a. m. a. t. i. a. n. a. e. t. c. o. d.

Inst. 2. quod pendet à nobis libere operantibus per
precepta n' est nriū n' sitate eptia; ai obtm oca pendet
à nobis libere operantibus p' precepta q' operantur quippe
mentis q' certas reglas diriguntur, q' o'.

R. C. M. p' precepta mutabilia N. M. imutabilia C. M. o'
Inst. 3. ai precepta in imutabilia supponunt ad n' n' se
nria n' sitate eptia, q' o' P. a.

frustra dantur precepta de rebus nrijs q' o' C.
Ad frustra dantur quatenus nria sunt C. a. quate
nūs q' tingentes sunt N. a. precepta vero loquies quae
de re aliqua q' ferenda traduntur, s' m' cadunt in ipsius
re, q' ferentiam et productione, quae q' tingens est, nria
vero et imutabilis illius eptia supponunt s' si de
sylmo dante precepta quo ad eius existētia, seu quo ad
effectū, et quatenus à nobis pendet ut fiat vel n'
sed minima de eo dantur precepta quo ad ipsius naturam
vel presertim in sylmo, quam presertim.

Inst. 4. Mentis cogitationes dicuntur bene vel male
fieri, posse, q' o' eorum natura n' est nria n' sitate eptia.
R. d. a. ita ut tunc n' sint tales quales noiantur
C. d. scūs N. a. scūd. sylmus em. q' stans q' terminis
n' est verus sylmus sed m' apprens.

Inst. 5. atq' obtm scia debet esse nriū quo ad existētia
q' o' C. P. a. Major n' sitas requiritur in obtm scia
quam in obtm artis, ai obtm artis est nriū n' sitate
eptia, q' o' C.

R. D. M. major n' sitas requiritur q' quia in obtm artis
obtinetur Trans. M. artis cuiuslibet N. M. et sic d. m. N. a.
duplex igitur generis sunt artes, aliae quarum obtm
n' sitate eptia cuiusmodi sunt Geometria, Archi-
tectura q' aliae quarum obtm n' sitate n' sitate n' sitate
eptia q' em n' sitate, qualis est v. g. Grammatica, et aliq'ae
artes serviles, ad v. g. quod verbum activū regat au-
satione, id ad verbi activi eptia aut n' sitate n' sitate, sed
penis hominum arbitrium est et fuit.

Inst. 6. q' ea artes n' discrepabunt à scientijs?
R. d. illa n' discrepabunt secundū Superiorum
q' partem spectata id ē q' cognitio certa ~~scientia~~
et mutabiles reglas C. illa n' secundū inferiorū, q' o' C.

quae est executio seu productio ipsius artefacti. Nullatenus
 porro artes n̄ tam obij sui notitia ut scia, quae illig
 productione spectant, n̄q; artifex ulla efficit demonstra
 tione ut artifex est, s̄ forte ut alia scientia Superiori
 ut n̄q; instituitur est. deniq; scia et artis, quae n̄ria
 est n̄ritate estia h̄c ad huc diffia poni p̄, quod scia
 sua p̄dicata estia ex p̄missis n̄ritis h̄c n̄ria rej. et
 quae n̄ria cu aliquibz n̄rialer notis, abstrahendo ab oi
 inventione vindicet, h̄c vero s̄cud a p̄missis exffis
 dependeat, et inventu sui debeat estia.

Art. 1. Scia est de rebus quae requiruntur ad vera de
 monstratne; ai ad vera demonstratne requiruntur p̄sil
 nes n̄ria quo ad existetia; go. N. m. P. m. si suffi
 ceret n̄ritas estia ex p̄missis n̄ritis quo ad estia s̄p
 sequeretur geluis n̄ria ai n̄ sequitur, ut patet in
 hoc Sylmo: oe quod currit movetur, oe quod currit
est s̄cud go aliqua s̄cud movetur. go C.

P. D. M. geluis n̄ria id est cu p̄missis n̄ritis nexa C. M.
 id est s̄cud habens cu attributo n̄rio q. nexu m. extra
 Sylmū s̄d. ex hypothesi C. abstrahit N. M. d. m. et
 n̄ria v. g. si oe quod currit movetur, hoc currens est
 s̄cud p̄missis n̄ritis est aliqua s̄cud moveri.

obj 2. Modus sciendi n̄ est scia, ai scia est modus
 sciendi, go n̄ est scia.

P. D. M. n̄ est scia illa cuius est modus sciendi. C. M.
 n̄ est scia, quae sit ipse modus sciendi N. M. vel d. m.
 scia est modus sciendi s̄cud, quasi ipse sit modus N. m.
 caeter, quia docet et tradit modum sciendi C. m. et scia.

obj 3. scia est instrumentum sciendi; go n̄ est scia. da
 est instrumentum pure n̄ria n̄ p̄cud tale C. a. scia

obj 4. ois scia acquiritur p̄ demonstratne; ai scia n̄ ha
 betur p̄ demonstratne, go n̄ habetur p̄ demonstratne
 D. egs. p̄ demonstratne artificiale C. egs, naale P. egs
 scia primitivis acquiritur s̄cud p̄ demonstratne naale, de
 inde am cu scia s̄cud cognoscatur; coepit n̄ ar
 tificer demonstratne et esse scia.

Quest. Scia artfles debet habere causas artfles, go \odot .

R. d. a. artfles virtualiter tales e. a. artfles tales facte
N. a. et e. a. L. o. a. naturalis virtutis q. t. n. e. a. t. f. f. i. a. l. i. m.

Obj. 5. Scia est de universalibus, ai L. o. a. n. agit de universalibus
de singularibus, go L. o. a. n. e. scia.

R. N. agit de universalibus in percipiendo, quatenus dirigit
p. r. g. l. a. s. u. r. l. e. s. e. n. t. i. a. i. n. e. x. e. q. u. e. n. d. o. P. M. n. a. L. o. a.

Obj. 6. L. o. a. agit de fallacijs, go n. est scientia.

R. d. a. agit de fallacijs ut fugiendis e. a. ut appro-
bandis N. a. et e. a. L. o. a. deo de de Sophismatibus

Obj. 7. Cognitres versantes circa p. s. l. m. u. m. probabile et
Sophisticum n. s. t. scia, ai meta cognitres L. o. a. s. t. tales,

R. d. a. s. t. cognitres rei fallacis quo ad modum e. a.
quo ad L. o. a. modum inferendi. N. a. et e. a. nam

Sylabus probabilis v. g. d. e. t. h. o. p. h. i. s. t. i. c. u. s. n. r. i. o. s. u. n. t.

Thesis 4ta Logica est etiam Ars.

Prob. Ars est habitus vera cum ratione effectivus, i. e.
cognitio practica sive et facultas aliquid p. certis rati-
ones aut r. g. l. a. s. e. f. f. i. e. n. d. i. , ai L. o. a. talis est habitus, efficit
e. m. d. e. f. i. n. i. t. e. s. , d. i. v. i. n. e. s. , e. t. d. e. m. o. n. s. t. r. a. t. i. o. n. e. s. , u. t. n. e. m. o. d. e. f. f. i. c. i. t. e. r.

Solvuntur Obtes.

Obj. 1. Ars versatur circa effectres, ai L. o. a. n. versatur
circa effectres veras, go n. est ars. P. m. effectres
vera e. t. o. p. e. r. a. t. i. o. n. e. r. e. l. i. n. q. u. i. t. o. p. u. s. s. i. b. i. l. e. p. o. s. s. i. b. i. l. e.

Ar. D. M. effectio spiritus pta seu Mechanica C. Mestis
 que dicitur et liberalis N. M. Li. Etorica n. helin
 quod opus subtile post se, et tu dicitur ars bene dicendi
obj. 2. - Loa est scia, go n. est ars.

Ar. d. egs n. est ars sub eo respectu quo sua n. e
 ars. M. egs dicitur n. egs. Loa quippe est scia qu
 tenus aliquid circa suu obtm demonstrat, ars vero
 quatenus ejusdem obti sui productione aut
 effectue p. reglas certas dirigit.

Inst. 1. ars habet obtm glingens, scia am n. iu,
 go idem n. p. esse ars et scia.

Ar. d. a. ars qua n. est scia habet obtm glingens
 Ca. qua sua est scia p. d. quod existat C. quoad
 optiam n. ant et eod.

Inst. 2. ars versatur circa particularia n.
 item scia, go C.

Ar. d. a. ars versatur circa particularia urlee
 p. reglas urles Ca. partia p. d. in exegol
 in p. p. n. d. n. a. e. eod. ars quid effectualqu
 in particulari, ad hanc effectue vero dirigitur
 p. reglas generalis.

Obj. 3. Ars denotat hoc artificia, ai loa est n.
 n. denotat hoc artificia, go n. est ars.

Ar. D. M. ars mechanica C. liberalis N. M. et C.
 m. N. eod. deinde denotatio sumitur a p. oti-
 ori, cu ergo in loa p. otiior pars oit sua, Logi-
 cus ruti appellatur p. uentifius et n. artifex.

Thesis 5ta

Logica est simpliciter practica

Prob. illa scia practica est qua p. se tendit ad opus
 nec in sui obti contemplatione quiescat ai loa e
 huiusmodi; n. em naa, leges, et proprietates d. f. n.
 nis, d. u. f. n. p. tradit, ut in ijs s. i. f. n. p. d. f. n. m.
 tendit, sed regle quas tradit, ad ulu adhibentur,
 n. q. ulla est loa pars, qua operatur mentis p. certas
 reglas ad veritate n. dirigit, go loa est scia practica

Obj. j. finis loe est veritas, ai cognitio cuius finis est veritas speculativa est, go loe n̄ est practica.

R. D. M. finis loe est veritas phyca sive conformitas actus cum obto N. M. veritas loe, que est conformitas actus cum regulis s̄bd: im̄ ḡsideranda N̄ faciēda et in actum in-
roducēda C.

Inst. 1. loe versatur circa operabiles mentis quatenus s̄t definites divisives, ai sub hoc respectu sunt speculationes go loe versatur circa speculationes.

R. D. M. quatenus s̄t definites & per loe p̄pta operabiles C. M. quatenus s̄t definites obtendunt p̄se N. M. igitur definitio, divisio & ~~quod~~ sunt speculationes si gratante cum suis obto definitis divisio & n̄ vero si gratante cum p̄ptis seu regulis loe; hoc am̄ posteriori modo à loe spectantur, quia loe tradit regulas quibus definites & reificiant.

Inst. 2. ai definites & quatenus sunt à loe sunt vere speculationes respectu loe, go & p̄ ant. definites aut demonstrabiles geometria quatenus sunt à geometria sunt in vera speculationes respectu Geometria, go à pari definites loe &.

R. N. cod. disp̄ est, quia definites aut demonstrabiles geometria n̄ s̄t obto Geometria, at vero definites loe sunt à loe s̄gm̄ p̄pta obto, sc̄ia am̄ dicitur practica, quando circa obto suum operatur.

Inst. 3. ai loe definites p̄re n̄ s̄nt s̄gm̄ suum obto, go & p̄ ob a. cognoscere spectare in contemplatione s̄l. sistendo C. M. cognoscere practice tradendo p̄cepta de re ḡficiēda N. M. & at loe tradit p̄pta de definitis & faciēdis.

Inst. 4. Non aliter loe cognoscit n̄a, & p̄p̄tates definites, quam Mathematica cognoscit n̄a, g. Trianguli: ai Mathematica ea cognoscit spectare, go &.

R. N. M. disp̄ est, quia Mathematica ita cognoscit n̄a Trianguli ut n̄ intendat facere, at vero loe cognoscit definites ea intentione ut faciat.

Inst. 5. loe n̄ intendit docere quomodo sit faciendum id quod est tale independenter à loe, at definitio est talis independenter à loe. go &.

R. d. m. quod ad estia et veritate obto ḡsiderata C. M. n̄. go ad existia in reru n̄a N. M. & at loe intendit ea facere, ut in reru n̄a existat.

Inst. 6. Loa quæ dicitur definitio in genere: ai definitio in genere n̄ est operabilis, quia productus singularis d̄, q̄o loa n̄ operatur circa definitnes.

Re: d̄ m. ai definitio in genere n̄ est operabilis q̄ se proxime ē in p̄ sua singularia n̄ m̄, q̄ hanc em̄ et illa definitne productur d̄ctio generatim.

Inst. 7. actus n̄ s̄t operabiles nisi ab eā facultate, cuius sunt effectus actus: ai operabiles mentis s̄t effectus actus illius, q̄o n̄ sunt operabiles à loa.

Re: D. M. actus n̄ s̄t operabiles phyice sive elicitivè nisi à facultate ē m̄. moxler ē d̄ctivè n̄ m̄ quare operabiles mentis eliciuntur ab illis, et diriguntur à loa.

Inst. 8. actus illius est mens speculativus seu speculatio, q̄o ē. Re: D. a. est speculatio sui ob̄t̄. s̄t receptu re gula à qua diriguntur n̄ a. v. g. hic actus à loa d̄ctivè

ad reale est speculatio respectu hōis quæ definit, et est praxis respectu regle definitnis à qua diriguntur.

Inst. 9. loa est scia, ai scia ut scia p̄s̄e est speculativa: q̄o ē. Re: n̄ m̄. na scia ut scia p̄s̄e abstracta à

speculativa et practica, seu à mera speculatione obtinetur operatione circa illud, et n̄ est species in forma sed alterna virtutis mentis, s̄t distincta ad huc in

speculativa et practica. loa actus mentis sunt pura speculabiles et n̄ sunt practica. q̄o ē. Re: n̄ m̄. practica quatenus eliciuntur ab illis et tendunt ad veritatis cognitione ēa. quatenus ceteris regulis diriguntur n̄ a loa loa actus mentis n̄ spectat quatenus elicitos ab illis, s̄t quatenus dirigibiles p̄ reglas.

Thesis 6^a

Logica artificialis Utilissima seu moxler tm̄ et n̄ phyice n̄ria est ad alias Scientias in statu perfecto acquirendas.

Triplex distinguitur n̄ritas, Moralis, physica, et metaphysica. Metaphysica est, q̄do aliquid haberi potest sed n̄ sine defectu. hanc n̄ritas n̄ vocatur n̄ritas secundum quid. physica ē q̄do aliquid obtineri nequit naturaliter.

hac nrsitas m vocatur nrsitas Simplex, et quod sic
nrin est vocatur simplex nrin. \mathcal{B} . Ang. est, qdo
aliquid nec Supernaturali obtineri potest & jam

Prob: conclusio. Quod obtineri potest sola natura duce, ad illud
sola arte n est absolute nra: ac cetera disciplina in
in statu pfecto sola natura duce possunt obtineri: nam
mens naturaliter cogitat, id est definit, dividit, demonstrat
alioqui regulas bonae definitiois, divisionis & nquam tra-
didisset, hinc pueri olim Mathematicas disciplinas dis-
cilerunt antequam sola flexerit essent informati: sui
in Hippocrate, pfecti calluit medicina, Euclides Geo-
metriam, ante sola arte: qd sola ad alias Discipli-
nas licet utilissima in in ois et Simple nra est.

Solvuntur Obnes.

Obij 1. Sola dicitur janua Scientiaru; qd videtur esse
Simplex ad alias Scias nra.

R. d. a. dicitur janua metaphysica, seu p hyperbola
ca. vera ac p pta N. a. et eoa.

Inst. 1. illa Via est vera janua Sciaru, qua aperte coe-
tera oes patent, qua clausa clauduntur: si talis est
Sola, qd
R. d. m. talis est Sola sperando id, quod ut plerum
est C. m. sperando id quod fieri potest absolute N. m.
kuel em ordinario alia scia n acquirantur nisi inte-
ventu Sola, possunt n absolute q. arari sine Sola.

Inst 2. ad Sciam in statu pfecto acquirenda nra sunt
bonae definitioes & Sola sine Sola artificiali; nemo potest habe-
re bonas definitioes & qd. C. P. m nemo potest habere
bonas definitioes; quin cognoscat reglas bonae definitiois: aj
sine Sola artificiali n cognoscuntur regle bonae definitiois.

qd. C. R. d. m n cognoscuntur equivalenter
p Coam naturalem seu evidentiam N. m Sola p actua-
lem reflexione et arte flex C. m et N. a. d. mansigit
naturaliter eas reglas novit, qd qdem eas tradidit.

Inst. 3. Nemo potest reglas bonae definitiois qui n gene-
rat bonitate definitiois: Sola sine Sola artificiali, n p gene-
rare bonitate definitiois & qd. C. R. d. m.
R. N. m. nat p sola Sciaru evidentiam, atq; sedula attri-
tione vis et q. nexio p dicitur, id pto penetrari potest.

... ac dicitur
... singulariter
... naturaliter
... pfecti
... calluit
... disciplina
... definitiois
... divisionis
... nquam
... tradidisset
... hinc
... pueri
... olim
... Mathematicas
... disciplinas
... discilerunt
... antequam
... sola
... flexerit
... essent
... informati
... sui
... in
... Hippocrate
... pfecti
... calluit
... medicina
... Euclides
... Geometriam
... ante
... sola
... arte
... qd
... sola
... ad
... alias
... Disciplinas
... licet
... utilissima
... in
... in
... ois
... et
... Simple
... nra
... est.

Inst 4. nemo potest penetrare bonitatem v.g. definitis et demonstratis nisi noverit genus et diffinitio, ac sine loca artificio hoc nequit cognoscere, go 3.

R. d. m. nequit cognoscere genus formaliter sicut ut genus est. Omnia materialiter sicut quod est genus v.g. aal in hoc N. m. at sufficit absolute dignoscere genus materialiter sumptum.

Inst 5. sine loca artificio nemo poterit deprehendere errores in definiendo, ratiocinando go 3.

R. d. a. nemo poterit deprehendere ag, facile ac si ea epetudatus Ca. ullo modo N. a. et loca. fatendum est, illos qui loca artificio destituti sunt, magno carere adjumento ad deprehendendos errores, ei tamen absolute esse impossibile, modo attendere velit.

Inst 6. Nemo potest solvere fallacias jugnantes contra veritatem loca solum, nisi noverit loca loca. go 3.

R. d. a. nisi noverit loca loca per evidentiam saltem Ca. reflexione supra lege, et regulas Syllogismi N. a. d. m.

Inst 7. ut quis habeat scientiam perfectam, debet scire se scire, sed sine loca artificio nemo potest se scire. go 3.

R. N. m. tunc enim aliquis potest se scire, cum noverit quae obvia extrinsecus cum medio tunc et propria formaliter, ut ea noverit deducere ad propria propria v.g. idem non potest esse et non esse. deinde satis est, quod ex modo tendendi exercitum et virtualiter potest certus subesse fallendum, licet id signate et reflexe non sciat, per hoc enim dicitur scire me existere, quod exercitum hoc experiar. sufficit igitur ad scientiam evidens cognitio quae in obvia cum promissis veris.

Inst 8. Illud dum dissentit gelusioni in syllogismo fallaciae non potest allegare pro ratione apertus quae in obvia quae non datur, go 3.

R. d. a. non potest saltem sub disjunctione N. a. d. m. Ca. quoties enim in syllogismo fallaciae gelusioni dissentit toties potest dicere vel non datur quae in obvia promissas et gelusionem vel promissas non esse veras.

Inst 9. haec obvia quae in obvia promissarum in gelusionem non potest evidenter penetrari, sine attentione ad diversam partem suppositivam, go non sine loca artificio.

Q. D. M. in actu Exercitio P. M. in actu Signato C. M.
 Instab 10. hac gressio gelusio cu pmissis est re ipsa gfor-
 mitas sylvij cu rglis hae. go C.
 R. N. a. na v. g. in hoc sylvio Omnis hoc est realis, Petrus
est hoc, go Petrus est visibile datur gressio maalis n am
 gformitas cu rglis, cu in gelusione inferatur visibile nra
 positu in pmissis.

Thesis 7ma

*Scientia et opinio non possunt
 sul stare in eodem illtu.*

Prob. Idem illtus de eodem obto n p esse certus et in-
 certus cu formidine, et sine formidine adhaerens;
 sed p actum Scientia illtus redditur certus et sine for-
 midine adhaeret obto; p actum opinionis redditur in-
 certus et cu formidine adhaeret obto, go scia et opi-
 nio n possunt fue esse in eodem illtu.

Solvuntur Obenes.

Obij. Ea possunt fue esse, quae sibi in viciu n opponuntur
 ai scia et opinio sibi in viciu n opponuntur, go C.
 R. d. m. n opponuntur, qtm ad media quibz utuntur
 vel qtm ad rem qua probant. C. m. qtm ad effectum que
 produunt N. m. et eod. quamvis igitur scia et opi-
 nio n sint opposita qtm ad media quibz utuntur,
 vel qtm ad rem qua probant, subpote qua re eandem
 v. g. existea Dei diversis qde n in oppositis argtis aff-
 mant; opposita in p. rabae effectus que in mente
 produunt. na scia certitudine, opinio incertitudine
 et fluctuatione induit; certitudo am et privatis
 certitudinis sibi in viciu opponuntur.

Inst. 1. mens fue p esse certa et incerta sine ulla
 oppositione: go C. P. a. ul mens fue certa et
 incerta satis est ea uti medijs certis et incertis,
 ai mens hoc p. go C.
 R. N. M. licet em mens utatur medijs certis et
 incertis, n in incertis afficitur, p. is solis, que certa
 sunt p. suadetur, ideoq. dici n p. certa fue et incerta

Inst. 2. motiva incerta et certa sunt compossibilia
in eodem illu, qo in eoru effectus sicut scia et opinio.
R. N. suppositum, quod utraq, eua suos effectus pro-
ducit; quia ut jam diximus illtus presente motivo certo
eo solummodo movetur, et n' alio

Inst. 3. assensus certus scia et assensus incertus opi-
nionis n' magis opponuntur quam lumen majus
et minus: at haec privative n' opponuntur: qo nec
assensus certus

R. N. M. et disp. est, quia lumen minus n' negat lu-
men majus, incertitudo am negat certitudinem.

Inst. 4. Si quis diceret Sapor facit Subjectu Sapidum
odor n' facit Subjectu Sapidum, qo Sapor et odor n'
possunt simul esse in eodem Subjecto, recte negaretur
consequentia: qo a pari: Si quis diceret, Scia facit illu
certum, opinio incertu, qo Scia et opinio n' possunt
sue stare bene coa negatur.

R. N. coa et paritate, disp. est, quia sapor et odor n'
inducunt in Subjectu effectus oppositos privative sicut
scia et opinio. na odor, quamvis Subjectu n' facit Sapi-
dum, n' tn n' facit insipidum. at vero opinio n' modo
n' facit illu certu, sed insup incertu et fluctuantem.

Inst. 5. opinio illu n' facit actualiter fluctuantem sed tm
radicaliter: qo nulla responsio. P. d. Formido actuali-
tis n' est de essentia opinionis, qo

R. N. d. na obitu cui illtus ex vi motuq, p'bilis aperiibile
vel aperiibile ut fallibile vel n' si 2°; actus ipse
aperiens n' est actus operativus, sed cognitio certa
q'm ex parte cognoscentis, et sic ceptat quastio; si
vero cognoscitur ut fallibile, qualiter cognosci debet
si per mediu probabile cognoscitur; tunc est impossibile
ut illtus actu n' formidet.

Inst. 6. Formido actualis est actus reflexus, quo iudicio
me hic et nunc exponi periculo erroris op' motivu falli-
bile: at talis actus supervenit et n' est de essentia, qo.
R. N. M. na ad actualitatem formidines non n' est, ut per
dissimulatu illtus actu exprimitur, talis est formido
est actus operativus effectiva; infirma am et actualis for-
mido consistit in ipso met assensu, quatenus p' ipse illtus
n' plene convictus, infirmiter et formidolose ad quadam
hesitatione octo adhaeret.

Inst. 7. potest quis eluere actum ex motivis probabilibus
em, quae putat esse certa: ai talis actus est sine formi-
dine actuali: qd 3.

Re. d. m. est sine formidine ex parte cognoscentis
em. ex parte motivi cogniti. N. m. et coa.

Obj 2. potest quis scire et opinari, sive de eadem re
p. diversa motiva, qd sua et opinio possunt sive stare
in eodem illu. Pa. potest quis amare hominem

quia sanguineus est, et odire eundem hoo quia im-
probus est, qd 3.

Re. ad ultimum ant. N. supposito, quod talis amet
et odio habeat eodem obtm, na sunt diversa obta, con-
sanguinitas sive: et improbitas.

Obj 3. p. idem actus voluntatis elij, ex diversis mo-
tivis v. g. obedientia, charitatis qd m. idem actus illig.

Re. N. coa. et parit. disp. est, quia diversa motiva
charitatis n. inducunt oppositos effectus in voluntate
sive motiva probabilia et evidentia in illu.

Obj 4. In voluntate illi. sive semel tristitia et gaudium
circa idem obtm, n. passione, letabatur em in
qtm passio erat redemptiva generis huaj: tristabatur
in qtm illa erat malum naa; qd a pari.

Re. N. a. diversa em erant obta, tristitia obtm erat
redemptio huaj ex passione causata, tristitia vero
obtm ipsa passio, ut malum naa.

Ut In omnibus Glorificetur
Deus.

A 750.

Theses Metaphysicæ

Thesis Ima.

Ens non est Univocum respectu
Dei et Creaturæ.

Prob. Illud non est univocum respectu
Dei et Creaturæ, quod non habet eandem signi-
ficationem in Deo et creatura, ai Ens n̄ habet ean-
dem significationem in Deo et creatura, quia
Deus solus est ipsum esse, seu ipsa essentia Dei,
seu proprie Ens, creatura verò habet in esse a Deo
unde est potius umbra entis quam ipsum Ens go.

Solvuntur Obtes.

Obj. Illud est univocum respectu Dei et creatura
quod convenit in nomine et ratione Deo et creatura.
ai Ens convenit tali modo Deo et creatura, go. in
Deo et creatura, quod convenit et ratione profus eadem et
univocum C. M. diversa et analogum N. M. et sic d. m.
N. M. diversa em est ratio entis in Deo et in
substantia creata, ut diximus.

Inst. 1. creatura vere est Ens, ut Deus est Ens, go. n. l. a. u.
n. d. a. vere est Ens et n̄ analogum si in Deo g. f.
natur Ca. univocum aut synonymum N. M. et sic d. p.
ratione Superioris datam.

Inst. 2. si quid obstat, quominus ratio entis sit univo-
ca respectu Dei et creatura, id sanè est, quod Deus sit ens
infinite, et creatura finite, ai hæc ratio nulla est
quam quamvis linea infinite proteresa esset quanti-
tas infinite, nihilominus quantitas in genere esset uni-
voca respectu lineæ infinite et finite.

Re. N. M. n̄ em ideo p̄ se ratio entis n̄ convenit univocum
Deo et creatura, quod Deus sit infinite, ens verò crea-
tum sit finitum. P. quod Deus sit ipsum esse seu ens
p̄ essentia, et entis plenitudo, creatura sit esse n̄ nisi par-

Thesis II^{da}

Non datur universale in essendo
neq; in predicando in sensu

Scholasticorum.

Nomen Universalis nihil aliud significat, quam unum
comune pluribus. Scotista volunt, existere uni-
versale in essendo hoc est existere naa aliqua in multis
singularibus una, in nemine cogitante. Ha parte rei.
vocatur hoc universale metaphysicum, quonia abstracto
nomine exprimitur. Theista contra protendunt,
dari naa aliqua in se una, qua in p mente de pluri-
bus possit predicari, et hoc vocatur Logium universale.
de fin iunt igitur Scotista universale unum aptum in se
multis. Theista vero unum aptum predicari de multis. Jan.
Adandum i. Unitate esse indivisibilem rei in se, et divisio-
na a qualibet alia re. Quo dupliciter distingui unitatem,
scilicet unitate locale, et unitatem fundamentalem. Unitas
localis est unitas entitatis sive singularitatis, qua
in se ad singularem entitatem. Admet, dicitur unitas
numerica, quia ex ea repetita fit numerus. Vocatur
in Unitas formalis, quia est unitas pars dicta secundum
formam, et eadem unitatis tribus hominibus ingentiam.
Unitas fundamentalis non est unitas qua fundamen-
tum est metaphysice res eadem idea universalis exhibente,
sive est similitudo metonymice inter se. quare in vocatur
unitas similitudinis. hae proxima unitas fundamen-
talis vel generica vel specificia dicitur, quatenus que-
rit vel generi vel speciei, sive iis oibus naturis, qua
vel genere vel specie inter se consentiunt. itaq; si
hanc unitate oes homines dicuntur unum speciem, quia
an impressa sit ista unitas nemo non videt. hinc autem
quaestio est, utrum aliqua naa sit una unitate locali
et propria, in ea esse una unitate impressa nemo negat.
Probat pars. de urei in essendo. universale in essendo
definitur naa una in multis, at talis naa non existit a
parte rei. naa naa huaa non est una in. Petrus et in Paulo

cum naa Petri, sit corpus et mens Petri, qua n̄ aliquid idem
ac corpus et mens Pauli, cumq; Petrus dicitur hoc et
Paulus hoc, n̄ idē hoc aliq̄ inest; Palius et alius: q̄o univ
fala in ependo n̄ existit a parte rei.

Prob 2as pars. Universale in p̄dicando d̄finiri solet naa
apta ut de multis p̄dicetur noie gereto. ai nulla est hujus
modi naa na. in mente q̄dem, apta ut de multis p̄dicetur;
na cū Petrus dicitur hoc, et Paulus hoc, n̄ idem hoc,
sive n̄ eadem idea ob̄tiva hominis de utroq; p̄dicatur,
cum Petrus et Paulus n̄ sint eadem idea, p̄ tm̄ p̄ ean
dem idea exhibeantur, quemadm̄ n̄ est una eadē em̄
in utroq; humanitas. Ex his sequitur, cū nulla
sit naa ur̄lis in ependo aut p̄dicando, simplex tm̄
spe genus ur̄lis. 1. in operando, qualis est Deus qui
oia in oibus operatur. 2. in repraesentando, ut
questus aut idea ob̄jectiva circuli v. g. qua ratione
sui singularis est, oes in circulos exhibet. 3. in
significando: ut vox ista hoc oes hoc, circulus oes
circulos significat.

Solvuntur Ob̄tnes.

Ob̄j 1. q̄tra in̄gelat̄ parte. Universale in ependo est
una naa in multis. p̄ naa v. g. h̄ca est una in multis
v. g. Petro et Paulo. q̄o

Re. d. m̄ est una unitate fundamental; c̄ m̄ unitate
foali app̄ie dicta N̄ m̄ et c̄o.

Ans 1. illa naa est una unitate foali in multis, qua est
ejusdem opt̄ie in illis, ai naa h̄ca est ejusdem opt̄ie
in Petro et Paulo, q̄o

Re. D. M. qua est ejusdem opt̄ie id est similis opt̄ie N̄
id est part̄icipante eadem indivisibile entitate opt̄ie C̄.

et sic d. m̄ N̄ c̄o. q̄o igitur Petrus et Paulus d̄iun
tur spe ejusdem opt̄ie plus n̄ infirmatur, qua q̄o
opt̄ie Petri et Pauli sint invicē q̄formes sive similes
eo fere modo, quō dicimus, q̄o duo homines in fauce
sibi similes habeant una fauce, n̄ quōd verē in illis
una sit fauce.

Ans. 2. Si inter Petrum et Paulum datur relatio
realis similitudinis in naa, n̄ dabitur unitas, in
naa: q̄o nulla responsio.

Prob. a. ois similitudo est relatio fundata sup aliqua unitate, go B.

Re. d. a. sup aliqua unitate imprie tali Ca. pnie tali N. a. A. coa.

fnst. 3. in quibus naa n est dirisa, in illis manet una, qd naa huca in Petro v. g. et Paulo n est dirisa fultem apter seu que ad optia, go C.

Re. d. m. n est dirisa rane optia iuse C. m. rane individuatnis N. m. et coa. na optia foaler alia est in Petro, alia in Paulo.

fnst. 4. illa naa est una in metis qua n includit propria sui dirisiva in illis: ai naa que est ejusd species in metis n includit propria sui dirisiva in illis: go C. m. pbal. Natura v. g. ruba in Petro et Paulo n includit Petreitate et Paulitate go C. Re. N. a. Petreitas em est corpus et mens Petri, Paulitas est mens et corpus Pauli, qd naa huca includit in Petro et Paulo corpus et mentu Petri et Pauli, go C.

fnst. 5. Naa que est in Petro ex se n est dtomta ad Petru, qd naa huca in Petro n includit Petreitate Re. d. egs. naa huca abstracta et generatim pempta C. egs quatenus in Petro est seu singularer giberata N. egs et coa naa huca generatim sumpta n includit Petreitate, alia qd hoc est Petrus, bene vero quatenus in Petro est.

obj 2. Qua una et eadem d. tne explicantur, ea sunt unius et ejusdem naa: ai oia ejusdem species individua unia et eadem d. tne explicantur, go B. unius et ejusdem Re. D. M. sunt unius et ejusdem id est similitis naa, quatenus sub eadem idea consentiunt C. M. id est eandem proprias habent naa N. M. et gusa m. distictos epte et coa.

fnst 1. Unitas Specifica est unitas foalis et pna, qd qua eadem d. tne explicantur si unius naa in unitate foali. Re. D. a. unitas Specifica in uno et eodem individuo spectata C. d. in metis individuis gderata N. a. et coa na in metis individuis n est unitas entitatis s. similitudinis tm v. g. Petrus et Paulus n si unu entitate s. tm similitudine seu si similes, n unu quid.

Inst. 2. unitas focalis est indivisio rei in se, et divisio a qualibet alia re: Id unitas Specifica est indivisio nra Specifica in se et divisio a qualibet alia nra, qd

Re. d m. unitas Specifica in uno et eodem individuo sumpta, quem admodum fuit in Adamo, cum ipse adhuc solus esset C. M. in metis Individuis spectata N. M. et eor

Inst. 3. Si nra mens abstracta conceptatur una unitate entitatis jam n exiit ulla, p singularis, falsu est

Re. d M. sed singularis qm ad entitatem C. M. qm ad representationem N. M. est em idea ulla, que sua individua exhibere pt.

Inst 4. Nulla est hujusmodi nra qua meta representare pt, qd

Re. d a. ulla est a parte rei et in rebus ipsis e a. nulla in mente N. A. est em idea generalis obtiva, que meta singularia representare pt.

Inst 5. mens decipitur, cum nra aliqua conceptit qm universalem.

Re. N. n em mens judicat hanc nra vere existeri, p eam t m p abstractione conceptit, abstractivum am n est mendaciu.

obj. 3. Sic est de ullibus: qd. Re. d a. que p abstractione facta sunt Ca. qua facta sunt a parte rei N. A.

Inst 1. Nra ulla sunt obta sciam, p obta sciarum sunt a parte rei qd nrae ulla p a parte rei.

Re. I. M. nra ulla p obta sciarum, quatenus ea obta abstracta sunt p mente C. M. quatenus, p in rebus ipsis N. M. N. d. m. N. eor. quida obta sciarum in mente spectata dii possunt ulla, p em idea obtiva, que meta singularia representare possunt, p si spectentur in rebus ipsis sunt singularia, cu a rebus ipsis singularibus minime distinguantur.

Inst 2. Non datur scia de singularibus qd

Re. d a. de singularibus ut singularibus p ratione singulari T. a. de singularibus male sumptis et que singularia sunt, atq p ratione ulla generalis N. A.

Inst 3. Si nra n fit ulla, nisi p mente abstracta ne aliud est, quam idea aut conceptus, falsu est

Re. d M. qua idea aut conceptus obtivo, C. focalis N. est em idea ulla obtivo, n ipsa conceptio.

Inno. 4to L^o
 P. illatid. Scia realis habet obtu reale, sed non
 urles p mentem nisi obtu reale go
 R. C. M. Scia realis habet obtu mediatu et remo-
 tam reale C. N. imedtu et proximu N. M. et C
 m. N. o. d. obtu igitur psonalius scia est
 im p mente, cu sit illa obtiva seu obtu p men-
 tem ceptu; p obtu mediatu, ad quod realis scia
 determinatur, reale est, seu res ipsa que extra men-
 tem existit. 4

7 habitus
 specificantur
 ab obtis imedti
 go scia est rea-
 lis est realism
 obtm debet esse
 reale

R. D. a habitus
 specificantur
 ab obtis id est
 tot sunt diversi
 habitus quod
 diversa obta
 imeda C id est
 talis est habitus
 quale est obtm
 imedtum vro.

obj 4. qtra 2. parte thesin. Paa huca v. g. pidiatur
 de Petro et Paulo, go datur urle in pidiando.
 R. d. a. naa huca alia et alia pidiatur de Petro
 et Paulo C. A. ead n. a. naa em huca Petri n est
 naa Pauli, et cum unus urlis sive qui meta pidiatur
 de singulari pidiatur n utinet sua urlitatem, p
 ad unu dterminatur ac restituitur; etenim cum
 Petrus dicitur hoc, sens n est, Petrus esse ad homine
 p Petrus esse quod n ex corpore et aa, eijus naa
 idea generaliter exhiberi.

De distinctione.

Notandum 1. Identitati, qua est affirmabilitas uni-
 us de altero in recto, directe oppositur distinctio, que
 describitur p, unius de altero negabilitas in recto.
 Sed duplex diversa identitas est admettenda, quo-
 duplex diversa distinctio fuerit admessa. rāb est
 evidens; quia cuiuslibet diversa distinctio e diametro
 correspondet, et correlative opponitur sua peculiā-
 ris identitati, qua distinctio ipsa negat et excludit.
 3. hae vocabula distinctio, diversitas, diffinitio, et divi-
 sio n sicuti vulgo circumferuntur. Perhominia, quon-
 potius metū inter se discrepant. distinctio est p
 dicit negatne identitatis unius cu altero, ita ut unu
 n sit alteru quamvis sint similes nae et estia, ita
 Socrates n diversus aut differens p distinctus est a Plato-
 ne, diffinitio pter negatne identitatis numerica in-
 portat insup dissimilitudine quamda, seu disconve-
 nientia in aliquo pccato est, n excludit in aliqua
 quoniam. sic homo et equus differunt, quia est p speciem

disconveniunt, in genere in aalis veniunt. diversi
cas Sepadit eiodam et adaequatam dissimilitudinem
in naa. Si Deus et crea dicuntur esse diversa, quia
se. lotis distinguntur, ita ut in nullo univoice veniant.
divisio demum pter distinctione, diffra dnt durti
tatem inchoit negat de unionis seu gtuatnis. Si
aa hois post mortem n distmcta em est ab eius corpore
p m divisa.

4. diffictio celebrissime bipartitur in reale et forma
le seu rationis. Formalis: Si dicitur quia cognitio est
sua gereti cognti: seu rationis est quae fit venes huc
habet ea intenter separantis quae a parte rei, idem
signantur. eaz duplex est, ratio rationalitatis, qe
npe fingitur sine fundmto in re. Si illud in hac
pssitnd: Petrus est Petrus unde Petrus fratne
pnt; distinguita se ipso q siderato p ratione pti
cati, cum ta ex parte Petri, nllud inveniat fundam
mentu eu si qipiendi. Ratio rationalitatis
quae fit cu aliquo fundamento in re, hoc est, quae
supponit in obto suo alqd fundmto distmctis.

7 rationantis

5. to fundmto hoc duplex est, intfseu et extfseu.
1. est ipsa res seu obvia eminentia plures pfectus
p inferiora dispersas in se ex naa repadunantis, qe
eminentia vocatur distinguibilitas, seu diffictio
virtualis intfsea, qe qua res in se virtute metiplex
modo sedm hanc modo sedm altera, p hanc
concipitur, ut Deus modo sedm hanc, modo illa pfecti
one qipi pt. Fundmto extfseu defumitur a di
versis connotatis, ut operantibz, pncipijs et hris
aut effectibus, quae unica et indivisibilis entitas
aliqua exigit, respicit, aut est, quibz illud
ansa praebent eandem indivisibile entitate qipi
endi modo, ut pncipiu hujus, modo ut alterius spe
rationis et hinc fundmto vocatur diffictio virtu
alis extfsea.

6. to diffictio realis est, quae datur intr duas res, quaru
una a parte rei et nemine cogitante n est altera,
ut inter Petru et Paulu. rursusqz haec diffictio p hanc
realis dividi solet in formale ex naa rei et modalem.

7mo Distinctio formalis ex natura rei, quae quidem datur in re ipsa, sed in solū inter attributa, formalitates, realitates et habitudines in se eadem rei metaphysice quales; v. g. inter misericordiam, et iustitiam divini, qualeslibet enim res metaphysice quales sua attributa et effectus habet. hanc distinctionem vocant actuales, quia actu reperitur, in rebus ante ad cognitionem illius supervenientem. eam nō vocant reale minore, quia nō datur inter re et re, sed inter formalitates rei.

8vo distinctio modalis quam vix nō oēs modernij ex suis scholis proscribunt, ea est, quae inter re et modum, ut inter digitum et ejus inflexionem, vel inter modum et modum, ut inter seorsione Petri et ambulatione. 1^a intercedit; recentiores persera volunt hanc distinctionem vocanda esse formale reale, apud Cartesianos vero distinctio modalis eadem esse videtur ac distinctio realis. Nos eam reale dicimus, quia datur a parte rei et nemine cogitante; nō vero formale tale, quia nō inter re et re, sed inter re et ejus modum invenitur.

9no Sum distinctio opposita sit identitati, totuplex diversa identitas est admittenda, quotuplex admittitur distinctio, ut supra jam insinuavimus. Identitas igitur formale reale est affirmitas rectorum formali et predicati absq; exclusione diversitatis relativa ad aliud. hanc nimirum identitatem distinctio reale negat et excludit. et sic hoc ipso est possibile in distinctio virtuale et formale, ex natura rei, quae pro diversitate predicatorum seu possibilibus includit. sic iustitia et misericordia in Deo a idem identitate formale reale, sed nō virtuale et formale, ex natura rei, quia a quidem eadem res, seu idem Deus, per se hae res sunt cognoscibilis in ordine ad miserendum diuina aliq; relative cognoscibilitatis ad potentia cognoscitiva, quod ut cognoscibilis in ordine ad puniendum; sunt hae predicata nō sunt separabilia a parte rei.

10. Identitas virtualis et spiritus et formalis ex natura rei possibilitatis est affirmitas rectorum predicati et subiecti, ut exclusione diversitatis relativa ad aliud inseparabilis, hanc sola distinctio virtualis et formalis ex natura rei excludunt. sic hoc et ad reale a idem identitate reale et virtuale, seu formale ex natura rei, quia ab reale includit eandem virtualitatem vel formalitates relativas, quas includit homo.

12. Identitas modalis est aformabilitas secundum obij et predicati cum exclusione diversitatis relative ad aliud extrinsecum. Identitas dicitur distinctio, ratio opposita nil aliud est quam representatio obij eodem profusus modo, unde si centus representantes deum eodem profusus modo, dum verba vire cognitum a seo bina vire cognito n distinguuntur neque per mentem.

13. Si in modum viget inter thöistis et Scotistas, an distinctio virtualis intrinseca et focalis ex natura rei coincidat, an severa discrepet.

Thesis III

Distinctio virtualis intrinseca a thöistis dicta meo iudicio melius dicitur actualis seu formalis ex natura rei.

Prob. hæc distinguibilitas seu distinctio virtualis intrinseca jam est in obto diversa representabilitas, predicatorum eidem realiter obto convenientium: go est actualis diversa relatio obij cognoscibilis ad potestatem cognoscitivam, cui oë cognoscibile quia tale referatur et ordine dicitur ad sui cognoscibilitatem; sul sup: ai actualis diversa relatio obij ad diversum seu esse diversa cognitio involvit actuali distinctio intrinseca, quam superveniens actus illius n facit, s. supponit, dum representat predicata obij ut diversa.

Nec sufficit dicere, ea esse in obto fundamnter diversa ante cognitio illius, quia hæc esse fundamnter diversitas, eo ipso quod detur nemine cogitante, et actualitates predicata n verificabilia sine oi processu distinctione, debet dici actualis diversitas, que n est ex parte illius nstri, s. i. fuit obij, ut ait

P. thöus 1. dist. 2. q. 1. a. 2. ad 3. ai actualis diversitas est actualis negatio identitatis, et eger actualis definitio

Qis: Luminij ratio repugnat, identitate reale esse possibile in aliqua distinctione actuali,

Ri: admittis quod negat, dum em definitio identitatis

quod sit unius de altero affirmabilitas in re, ecce
in ipsa definitione identitatis involvit identificationem
quandam distinctionem; quia dicitur unius de altero, propter
esse unum et alterum ubi nulla profertur distinctio. deinde
an non definitio distinctionis virtuale, eminentia plures
affectiones in se adunantis?

Explicitas, idem à se ipso in seipso distingui, est idem esse
idem, et idem non esse idem, hoc utique sum in iuris re
pugnat.

Ad distinctionem res clara fiet. idem à se ipso in seipso
distingui in suo esse absoluto est idem esse idem, et
idem non esse idem. C. idem in esse absoluto distingui
à se ipso in esse relativo est idem esse idem, et idem
non esse idem. Sed. est idem esse absolute et non esse idem
absolute. P. est idem esse absolute et non esse idem rela-
tive. C. prohius repugnat sum in iuris naa non am posteriori.

Fast. des distinctores qua insunt rei, seu repetitis a relatione
cuius inter naa dyna et Personas admittere debes
aliqua distinctione, debes in admittere aliqua relatione.
hoc am repugnat fidei.

Ad. item distinctores opus est. relatio qua datur in naa
ad personas tam in seipso sunt datur in Patre
ad filium repugnat fidei. C. a. relatio qua datur in naa
qua cognoscibilis ad cognitionem tam in seipso et in
re relatio persona qua cognoscibilis ad aliam cognitionem
tam in seipso extere repugnat fidei. P. distinctio qua
datur inter naa et personas divinas non resultat à se
in seipso naa, sed à se propterea extere. unde naa
qua cognoscibilis in ratione naa non est generans,
et Pater qua cognoscibilis in ratione persona est generans.

De his in theologia

Urget. seu reduplicativa trahit ad Patrem, qua res
habet independentem ab illu, cui in illius verificati-
vum unice ab illu petendum est. partiula qua qua
tenus ad reduplicativa utique denotant Patrem intentione
naa obli, et non reale seu ex naa rei, atque extra illu.

Ad. toto abessas obli, si credis suis reduplicativis; verificati-
vum non habet, nisi dependenter ab actuali cognitione
illu. modus capiendi non est ponit veritatem in hoc, qua
enuntiat, sed ad antecedente in subto. Supponit.

An enim solum dependenter ab illa sequentes propo-
sitiones verificantur, quia illud, & illud taliter concipi-
pit? Sicut quia dulce affuit gustu, quia albidum non
affuit gustu? pepine quod veritate affuit reduplicativum
ad scribis diverso modo capiendi, quia oblique reperitur
in ipsa re, et rei non supervenit ab effectu per illud.

Solvuntur objectiones.

obj. ois distinctio vel est realis vel rationalis, quod non datur
formalis ex natura rei. ant. pb. vel ens vel est reale
vel rationalis; quod similiter ois distinctio vel est rea-
lis vel rationalis.

Res. d. 1. ant. vel est realis sumendo reale in tota
sua latitudine prout per divisionem facta disper-
ditur in reale formale tale, modale et formale ex natura
rei. Ca. vel est realis prout talis est a. et c. o. d.
igitur distinctio immedie dividitur in reale et rationalis
mediate vero scilicet mediante reali in formale ex natura
rei et modale.

Res. d. 2. ant. vel ens vel est reale
vel rationalis si nomine entis intelligatur aliquid totum meta-
physicum Ca. si nomine entis in parte qualibet meta-
physica totius metaphysice spiritus prima designetur. Res. d.
ant. 1. vel una formalitas vel distinctio ab alia formalitate
distinguitur per aliquid vel per nihil? utique
per aliquid, si quod distinguitur per aliquid, distinguitur
per ens, et cetera per id proprie dicta? res enim et ens
et aliquid sunt synonyma? quod formalitates distinguntur
per id proprie dicta?

Res. formalitates distingui per aliquid cetera per ens et rem
non eodem prout res supponit pro tota essentia metaphysica
sed prout hic totus ultimus transcendentalis dicitur
de ois eo, quod non est nihil, per eum de qualibet
parte metaphysice illa de se habente existentia, per
existentem existentia totius, cuius est aliquid aut ens
per identitate.

ant. 2. quidquid datur a parte rei est res proprie dicta
ai ha formalitates dantur a parte rei. quod
Res. d. 1. h. quidquid datur a parte rei per modum totius meta-
physice Ca. h. per modum partis metaphysice lm. P. M. ad h. m.

De Gradibus Metaphysicis.

Per gradus metaphysicos intelligimus plura ejusdem rei attributa essentialia: gradus vocantur, quoniam alij alijs sunt superiores seu magis universales, alij inferiores, seu minus extensivi: ut fortae, vivens, animal, homo, metaphysici vero quia per mentem abstracti et jussi ab individuis. Jam quaerite qualis definitio inter gradus metaphysicos invenitur = abur. pro quo

Notandum 1. tripliciter ratio esse Entia, sive v. mere spirituales, ut Deus et Angeli, vel mere corporales ut lignum, lapis & vel mixta ut homines.

Notandum 2. gradus metaphysici rerum plane spiritualium aut plane corporaliu nec inter se, nec ab individuo in quo sunt, spiritibus realiter distinguuntur, sed virtualiter aut formaliter ex natura rerum. Sed jam quaeritur, an idem dicendum de gradibus metaphysicis in hoc, qui partim spiritualis est partim corporalis.

Thesis IV.

In hoc gradus metaphysici corporales a spiritualibus revera distinguuntur.

Prob. Ea revera distinguuntur, quia siquid idem ac partes revera distincta; ac Gradus corporales et spirituales in hoc v.g. actualitas et realitas siquid idem ac partes revera distincta v.g. Actus & potestas in Prob. actualitas finis, solum principium functionum actualium, vel nutriendi, progrediendi, &c. quod idem est ac principium physicum earundem functionum sive Corporis Organicum quatenus ad eas functiones habitile redditur. Actualitas vero est principium ratiocinandi, quod idem est ac principium physicum, npe ea realis.

no. Henz 2. 89.

Obij. a
 Entia
 non ali
 q. d. d.
 P. d. d.
 f. d. d.
 n. d. d.
 h. d. d.
 m. d. d.
 p. d. d.
 q. d. d.
 r. d. d.
 s. d. d.
 t. d. d.
 u. d. d.
 v. d. d.
 w. d. d.
 x. d. d.
 y. d. d.
 z. d. d.

Solvuntur Obnes.

35.

obj 1. aalitas dicitur proprie sentiendi: ai proprie sentiendi corpus et ad includit: go aalitas a rationalitate non diffinitur.

R. D. M. dicitur proprie sentiendi passivum C. M. Activum N. M. et sic d. m. N. cod. aalitas proprie n. est proprie sentiendi: quia ea n. sentit, p. ipsa aa. raalli, qua ministerio corporis Organizati Sensationes cupit.

obj 2. Cum aalitas sumitur pro mente in phye n. metaphyic sumitur: ai hoc est extra suppositu go C. M. tunc phye quo ad ea significata et n. metaphyic sumitur C. M. n. metaphyic sumitur sicut loquendi modum N. M. aalitas enim est abstractu, et identificatur menti.

obj 3. quaecumq. sunt eade unj tertio sunt eade inter se: ai aalitas et aalitas sunt eade unj hoj. go n. inter se.

R. D. M. quaecumq. unj tertio ad eate pto p. eade inter se C. M. unj tertio inad eate pto N. M. et sic d. m. N. cod. na aalitas et aalitas n. p. id unj tertio n. hoj nisi inad eate sumpto vel pro aali vel pro raali s. m. na aalitas n. g. n. est id ee. cui identificatur hos. qui utiq. m. identificatur aalitati.

obj 4. totus hoc dicitur corporeus, totus m. raalis, go corporitas, et aalitas in hoc minima distinguuntur.

R. d. a. totus hoc dicitur corporeus qtm ad denotatem, quia denotatio est totius suppositi: Ca. qtm ad ee. N. et cod. In h. aalitas Petri dicit m. aalitate Petri go n. diffinitur.

R. N. a. na rationalitas est proprie racinatum, aalitas vero tm proprie functionu aaliu.

obj 2. aalitas Petri n. est hinc aalitate Petri, go aalitas Petri dicit m. aalitate Petri.

R. C. a. N. cod. Sicut aal sine rationalitate in homine esse n. possit, In n. ideo identificatur aalitati p. A. partes diversa dicitur.

Inst. 3. aalitus Petij n̄ pt separari à realitate
 Petij. q̄ aalitus Petri dicit n̄ realitate Petij.
 C. a. n̄ pt separari à realitate Petij id est adjunctam
 habet realitatem Petij C. a. id est realitatis est identifiata
 N. a. et cod.

Thesis 5ta

Intellectus et voluntas neq; ab aā neq;
 à se invicem realiter distinguntur

Prob. 1^a pars. Si mens sola citra reale diffictnd̄ illius
 et voluntatis munitibus defungi pt. tunc illius et voluntas
 realiter ab aā n̄ distinguntur: ai mens sola pt illius et vo-
 luntatis functiones obire citra reale diffinitionē; mens
 enim p̄ se cogitat; cogitare aut̄ est intelligere et velle, q̄o

Prob. 2^a pars. Illius est ipsa mens seu aa quatenus illi-
 git, et voluntas est eadē mens quatenus vult: q̄o illius et
 voluntas n̄ distinguntur realiter inter se, quia n̄llē distinguit
 realiter à se ipso.

Solve Obtes.

Obj. 1. q̄tra 1. parte. ois substantia operatur p̄ potentiam
 difficta: q̄o illius et voluntas utpote potentia ab aa
 distinguntur.

R. D. ill. operatur ad extra p̄ potentia difficta C. ill.
 ad intra N. M. aa aut̄ dum illi git aut̄ vult n̄ ad ex-
 tra p̄ ad intra operatur.

Obj. 2. illa potentia sunt realiter difficta, quarum obta in esse
 obj. sunt diversa, Id obta illius et voluntatis in esse obta
 sunt diversa, obta enim illius est veru, voluntatis vero bonu

R. N. M. absolute; inam si hoc verum est, tunc idem
 illius debet à se ipso distingui, quia considerat obta
 in esse obta diversa modo naturalia modo sup naturalia.
 2. habitus specificantur ad obta. i. e. p̄ obta diversa
 diversi sunt habitus. potentia specificantur ab

actibus, i.e. p. actus diversa sunt potentia in mente
an est idem actus illius, qd manet ead potentia aut potius
idem actus. R. 2. N. m. obtm em illius est veru
voluntas bona, idem am. En est veru et bonum.

Inst. 1. Sunt diversi modi tendendi in actibus voluntatis
et illius, qd est diversa potentia.

R. N. m. na ex hoc ipso sequeretur illud esse duplicem
diffinita potentia, qia modo tendit in suu obtm ope suu,
modo sine illis.

Inst 2. obtm proponitur voluntati ab illis, qd ab aliquo
distincto.

R. N. m. na ex hoc plus n eruitur, quia qd eadem
ad prius re cognoscatur eadem est.

Inst. 3. Illius n dicitur velle, nec voluntas cognoscere
qd voluntas et illius s. duae potentia reales distinctae.

R. d. a. illius qd id est eade aa quatenus cognoscit n
dicitur velle, et quatenus vult n dicitur velle. Ca. sicut n.
itaq, eade aa est volitiva respectu et relate ad bonu,
et tunc dicitur voluntas, et est illiva relate ad veru et
tunc dicitur illius.

Inst. 4. de potentia ad verificante qd graditoria, illius
em est potentia vera, voluntas potentia libera seu n vera qd

R. d. a. de potentia ad verificante qd graditoria in ipso
realy N. a. quia est eade tam illiva et volitiva reales
aa. in ipso formalj Ca. quatenus scil illius ut actus
nring et voluntas ut actus libere concipitur; cogit
n diffinguntur reales p tm p illud.

Thesis VI^{ta}.

Cogitatio actualis est de essentia aae.

Prob. Quidquid rei cuiusdam ut essetle attributum tri-
buitur illud ab ea neutiquam separari potest:
ai cogitatio est essetle attributum aae illa qui ipse
nhi aliud est quam ipse dicitur, Est aae cogitans, itaq,
cogitatio ipsius vita est qd cogitatio actualis est.

Solvuntur Obtnes.

Obij 1. si aa exister actu cogitaret; esset actus purus; sed hoc n̄ est dicendum: go C.

R. N. M. vel. D. M. si aa C̄ independenter à Geo C. M. dependenter à Deo N. M. A. C. in N. C. M. aa quippe actus purus n̄ est, cum n̄ in dependentia à Deo existat, et exister antequam exhiberit in potentia fuerit ad existendum actus purus am̄ est quam fuisse n̄, extititum in potentia uti Deus, qui ab aeterno cogitavit et in aeternum cogitabit. aliter am̄ res se habet in hoc, qui antequam exhiberit in potentia fuit; n̄ am̄ amplius quatenus existit in potentia esse poterit; fuit autem quatenus fuit existit et n̄ in cogitavit, et ad hanc vel illam cogitationem in potentia exhiberit.

Instab. 1. operari sequitur esse: go C.

R. d. a. nisi operari, sit ipsum esse ca. Sicut N. M. vivere am̄ seu operari in aa est ipsum esse. n̄ in plura q̄ traditione, ut aa quando existit n̄ cogitetur, quia illa aliud n̄ est, quam res cogitans, n̄ h̄z in ea concipere possumus per cogitationem.

Inst 2. Esse aa n̄ est ipsum operari, in actu C̄ sed fm̄ in actu p̄mo, go n̄ ea responsio.

R. N. a. eadem est inter ad et maad diffra, ut h̄c h̄z p̄sentia illa am̄ actus. ad quippe sine actu sine cogitatione esse implicat; ut si ab ea cogitatione sustuleris n̄ in ea positivj et absolutj remansurū sit, q̄ q̄d existere dicit.

Obij 2. Si mens huca esset istaa cogitans deberet q̄ cogitare, ai hoc n̄ fit in dormientibus: go C.

R. N. M. n̄e nobis in somno accidit q̄d directe aut indirecte ab aa fiat, cuius n̄ simus conscij; et licet aa n̄ra t̄pore somni negligentius cogitaret, ea t̄n in cogitatione destituta n̄ existimanda est.

Inst 1. Si id vult esse deberemus illam cogitationem meminisse, ai hoc n̄ accidit, go C.

R. N. M. aliud em̄ est nos conscios esse cogitationis nostrae, et aliud eam̄ in potestate meminisse. Singulis

diebus mille et mille cogitationes habemus, quare in illa
servamus memoria. plus quippe requiritur ut res ali-
cuius recordemur, quam ut ejusdem cogitemus; ut enim
cogitemus sufficit, si res illa cogitatio conficij finis.
ut autem recordemur requiritur, ut illius species in nostro
cerebro aliqua vestigia relinquat, ad qua postea nos re-
flectendo recordemur. ex quo fit, ut res diversae im-
pressores confundantur, ac se se mutuo deleant.

Inst 2. Infantem in utero materno non cogitant,

90 Q. N. A. cogitant quia per suam cogitationem non reor-
dantur; quia eorum cerebro nulla inveniuntur ejus-
modi vestigia, quia nullius adhuc est cerebrum, nec
fatis tenax.

Inst 3. Sicut per se ut mens non cogitet, non quia non potest, sed
quia nolle, 90 Q.

Q. N. A. nam eo ipso cogitaret, quia nolle cogitare,
quia nolle et velle sunt modi percipiendi seu cogitandi.

Inst 4. Si infans in utero materno cogitat, 90 se ipsum
novit: falsum ego 90 et P.

Q. D. M. se ipsam novit exercitia quaedam cognitione C. M.
reflexa cognitione N. M. et sic de materia hinc ad
se ipsam reflexa quaedam cognitione nequeat attendere, in
sua cognitionis et sua existentia seipsum conscia est.

obj. ult. aa est caa 2da indigens p. determinari a Deo non ad
ipsam cogitanda, 90 cogitatio actualis ipsi non est essetis.

Q. N. A. sed sufficit concursus simulaneus Dei, qui per se quod
quod continuus conservat ad seu actum seu actuali cogitanda
ad, et adhuc ad effectum produendum cum ea concurrat.

Quares. quomodo aa realis sentiat?

Q. Juxta legem inter ipsam et corpus stabilita varia Organo-
rum affectus ab Organismis illis in cerebro, ad quod omnia sensum
nervi referuntur, est ubi aa propria sede suam habet, trans-
missas per nervos et occasione corporis organici seu materiae.
non autem quasi ipsa afficiatur, illa quippe de se inefficaciosa est.
percipit. ipse materia organica, ad vero effective quibus.
unde habemus legem inter corpus et ad stabilitam?

Ex eo, quia per hoc non est tunc aa frustranea inefficax, si materia
agere id, quod ipse agere non potest.

Physica

seu

Naturæ Scientia

Physica secundum vim graeci vocabuli naalis audit, sive disciplina corporis naalis; quoniam de tota naa corporea et spibilib; iungz pprietatib; disputat. Unde Physica definitur, scia speculativa, quae versatur circa corpus naale quatenus naale est.

Physica quidem merito licet non participat ob multas, eademq; frequentissimas demonstrat; demonstrat enim mixta esse corruptibilia, quia gstant gtrarijs; idem corpus naale posse variis modo figurari, quia est extensum in longum, latum et profundum. fatior in Philia scia valde impfeta; et longi ptra via corpus naale nos latant qua qua novimus. contextu certe sciamz, partib; intimamz, v.g. lapid, aur; @ dispositone nemo nisi auctor nae xose p. hinc aut Culpes C. 4. § 17. Alia p. hoo invenire ratne cora qua sunt sub slo, npe go ad modum, quò producuntur, aut ab alijs discernunt. Inquis ita: Physica nititur proprio fallaci, npe spibus, go requirit oia scia.

Re. da. nititur spibus mediate quatenus p eos occupat nem plerumq; habet ut corpora pprietates plerumq; cognoscat C. 3. mediate quatenus sive ex sola pcepte rem sensibilium p sensus hausta aliquid demonstrat. Na. igitur phytus n slo sensum testimo p superior; qad ratne in rebus sensibilibus cognoscendis ulitur, unde de mot pstat effectum esse verum, quae sensib; percipit.

Instat. Alia nobis ad esse p. idea corporis aut ppriata hilm ejus nisi p sensus: go à sensibus ois cognitio habetur.

Re. Na. effem in nobis idea qeda entis generativam et picipuam illius attributorum, puta extensivis @ in idea am extensivis citra ullu suum testimo p patur mobilitas vel divisibilitas @.

Uro. e
constan
R. da
nem p
Cot
specul
Puc
ai n
C. 3. d
adup p
Pis seop
C. 3. d
est phya
pua, a
p. d. n.
id. con
Quom
disposit
em ppe
p. faul
habere
Physica
satur. co
ad aqua
qtm phy
alij p
p. naal
naale
na huc
vestiget
Puc
Pua:
go C
na: o
ventur

Urgeb. experimenta phya sennud duntaxat relatione constant: go C.

Ap. d. a. qm ad actuala eoru existea C. a. qm ad rat. nedn pp qua fiunt Na C.

Est am phya sua pua seltwa, qod sobjita maad tm speculatur, nll curia ea operetur.

Quis Ideo soa n est seltwa quia fiunt operans Logus ai m phya fiunt operans phycas u q. demstretur phycas.

Ap. D. M. qia fiunt operans tm obtm sunt C. M. tm actus suos N. M. pons phya fiunt operans tm actus sibi responderes n tm obtm sunt.

Quis. Sua habens obtm operabile est practica. ai talis est phya go. minor prob. corpus naale est obtm phycas, ai corpus naale est operabile go C.

Ap. d. m. est operabile ex dicitur phya N. m. ex fact. m. d. N. m. d. phya quippe nll praescribit de corpore naale.

Quamvis am phya sit mere seltwa, mente tm optima disponit ad artes, qua curia corpora occupantur; si em pperit habuerimus, qua sunt corpora pperita.

Res sula erit ea quoniam agentum applicatne al terare, et qguenter ad sopro pperitum disponere.

Physica integra curia corpus naale et illius ageritnes versatur. corpus igitur naale quatenus naale est obtm ad aequatum phya. quia s. corpus naale tm patet qm phya, qua ab eo noc sunt duxit.

Et ea ab oibz alijs scientijs aut artibus seernit, dum nlla curia corpus naale quatenus naale versatur. dngz ad corpus naale oia, qua in phya traduntur, referuntur.

na sive ppropia sive pperitates corporis naalis investiget phya, in eo ip est, ut naa corporis cognoscat.

Quis. obtm aliujusticia n debet sbari ab ipsa sua: ai existea corporis naalis sbatu a phya.

go C. Prob m. phya fiunt hanc demstretatne: oe qod movetur sensibiliter est corpus, ai videntur in mundo motus sensibles. go C.

Quis. obtm aliujusticia n debet sbari ab ipsa sua: ai existea corporis naalis sbatu a phya.

go C. Prob m. phya fiunt hanc demstretatne: oe qod movetur sensibiliter est corpus, ai videntur in mundo motus sensibles. go C.

Quis. obtm aliujusticia n debet sbari ab ipsa sua: ai existea corporis naalis sbatu a phya.

go C. Prob m. phya fiunt hanc demstretatne: oe qod movetur sensibiliter est corpus, ai videntur in mundo motus sensibles. go C.

Quis. obtm aliujusticia n debet sbari ab ipsa sua: ai existea corporis naalis sbatu a phya.

h. Na. na hoc propin n. spectat ad phya sed ad aliqua
 scia experimentale, quatenus sic videmus omne
 mobile habere partes, occupare locum, et sic moveri.
 Ex hoc inferes. Ens mobile ab alijs n. rati p. obto
 ad equato phya, na i. excedit phya; phya quippe
 n. tractat de oi motu sed im de sibi; Ens mobile vir
 includit motu n. insensibilem. C. n. diffinit phya ab
 Astronomia, q. m. quiderat ens mobile. Inq. ad ens
 mobile n. oia in phya referuntur, eud ibi m. tractate
 de quiete.

Quoniam vero corporis naturalis cognitio satissime
 pateat, ea q. generalia sunt, praemittit; inde pro
 gressus fiet ad specialia.

Caput I

De Corpore naturali in se spectato seu de natura corporis.

Na. a diversimode a Philis sumitur i. pro corpo-
 rum oia naturalium universitate, quo sensu dicitur.

Deus est Na. auctor. 2. pro causis naturalibus
 quatenus iuxta praescriptas a Conditorum Leges agunt.
 ut dicitur, Deus est et Na. nihil moluntur frustra.

3. pro temperamento et pro Indole. Inq. aliquid na. a
 et sua dicuntur na. a sed sua proprie ita noiatur;
 nam sua est id, p. quod res est id quod est. Na. a sic
 definitur ab Aristotele propin motus et quietis
 eius in quo est, p. mo. p. se et n. q. accidens.

Haec diffio na. a vulgo usurpatur in Scholis, tametsi
 in metis deficiat; na. corpus omne est ad motu et
 quiete indifferens, nec potest ad alterutrum, nisi ab
 aliqua causa externa determinari, adeoq. na. a diu n.
 potest propin activu motus et quietis. quare na. a
 brevius et clarius dicitur, id quod res est, sive id quo res
 est id quod est.

Corpora naalia existere, certissimum est. ad em illa sicut
 vivido, constanti, perpetuo et uniformi percipimus, ac plu-
 ribus modis ab iis in nra mriti validissime afflicta-
 mur, puta doloris, punctiois, aut ustionis sensu,
 vel ea existere necesse est, vel Deum perpetuo sic nobis
 illudere. Deus autem utroque summe verax deceptor esse
 non potest: ergo corpora existere necesse est.

haec apud philosophos sunt et indubitata, sed augetur
 in hoc, agitatur controversia, in quo reponenda sit
 essentia corporis naalis.

Cartesius ea reponit in exteriori in longum
 latum et profundum, corpusque definit extensum in
longum latum et profundum extensum. de tractis
 quippe oibus quae corpori inesse advenantur,
 ut motu situ, duritie, et duritudo extensa ex-
 tensa remaneat, corpus remaneat illud.

Respondet vero corporis naalis essentia potius in so-
 liditate et impenetrabilitate, quae in extensi-
 one collocanda esse suctur. Soliditas enim iusta
 ipsa prima est, quae in corpore concipitur, eamque velut
 modum corporis essentiae hinc sequitur extensio.

Philosophi Scholastici in Aristotele, quibus
 haec corporis essentia Cartesij et Gassendi cum iis quae
 de mysterio Eucharistiae tradit Eulcia, non convenire
 videtur, volunt de conceptu corporis quidem esse
 extensum non quidem actualem, sed virtualem seu radicalem
 quae aliud corpus exigit actualiter extendi.

Hinc in duplici differunt quantitate interea una,
exterea altera. Quantitate interea corpus
habet partes extra partes in ordine ad se ipsum, ita
ut colla pingatur capiti non pedibus, licet haec partes
idem indivisibile spatium occupent. Quantitate
externa corpus habet partes extra partes in ordi-
ne ad locum, ita ut quaelibet pars proprium spatium occu-
pet. Quantitate interea dividuntur partes corporis in
vero exterea, quae a corpore separari, posse possunt.

quod quid quidem videtur, na quomodo una pars est
extra alia v.g. caput extra humeros, si extensio
ne careant, et eodem loco consistant? Recensitis is,
qua varie Philosophi de corporis essetia sensere.
Cicero 1mo. Corpus reale bene definitur portat in longu
latu et profundu extensa, solida et impenetrabi-
lis. Prob. quicunq; ad insita idea corporis
naalis attendunt, n aliter corpus concipiunt, qua
portat extensa @ go @. hinc ait S. Augustini
l. de quant. cae nro 5. prout abste quero, utrum
corpus ullu potes esse, qd n pro modo suo habe
at aliqua longitudine, latitudine, et altitudine,
si hoc demas corporibus, nq; sentire possunt, nq;
ois corpora esse recte existimari.

Eam si portat extensa queresis, recte ea soli-
da et impenetrabile esse colliges. Impenetra-
bilis quippe vulgo dicitur: capacitas replendi
locu cu exclusione alterius, id am locu repli
quod extensu est. an am extensio prout essetia
concipiatur in idea corporis, an impenetra-
bilis, de hoc n disputamus, cu utroque
ptineat ad essetia corporis.

Cicero 2°. Quantitas externa est extensio in lon-
gu et latu, an talis extensio est de essetia cor-
poris, go n quantitas.

Solvuntur Obtes.

Obj 1. Istitio corporis naalis superius data n est
bona, go n est admittenda.

R. N. a. Prob. a. n quereit soli corpori naali
p m Mathematico, go @.

R. N. a. Cuius em corpus mathematicu m de-
finitur extensu in longu latu et profundu

nō sū solidū et impenetrabile. Imo corpus mathe-
maticū p̄ se nō est extensū p̄ sū mente quip̄te
p̄ modū extensū in longū latū et p̄fundū; ut
vidē mathematici suā demonstratūne faciunt.

Obj 2°. Corpus Xij in Eucharistia est p̄ sensū s̄ minima
sensibilē parte hostiā, ai itj nō p̄ habere extensū actualē. q̄.

R. d. m. extensū actualē naale C. m. naale, minore
R. m. et coad. itj, corpus Xij in Eucharistia habet aliquid
extensū actualē; nā cū totū corpus Xij sit sub quē-
cūq; sensibilē parte hostiā, qualibet am sensibilis pars
hujus sensibilis partis hostiā, locū occupans suas partes ex-
tra alias, et eque locū cuiq; parte correspondente habeat.

Obj 3. Quantitas est modus corporis, q̄ nō est corpus.

R. N. a. gantitas ē s̄us abstractus et realiter identificatur
reij seu corpori q̄to, sicut hūantitas est s̄us abstractus con-
creti hominis, et realiter cū eo identificatur, nā cū exten-
sio concipitur, nō reij modus, qui nō p̄ se habet s̄m
concupitur, p̄ aliquid abstractū in quo inest longitudo latitudo
adū, ut extensio sit quid idem ac s̄m extensa.

Obj 4. si gantitas est s̄m corpus, ubiq; aliquid de gantitate
perit, nō de corpore aliquid perit. s̄m ego, q̄.

m. p̄bat. in Eucharistia perit aliquid de gantitate corpo-
ris Xij, sicut in de corpore Xij. q̄.

C. h. m. de corpore id est de magnitudine corporis C. m. id est
de s̄tia corporis N. m. nō utiq; hac vel illa gantitas est
de s̄tia corporis, p̄ aliqua s̄m indistincte, gantitas
s̄m p̄dicamentalis seu magnitudo distincta et certa mensura
designabilis est s̄m audens.

Inst. J. in Eucharistia remanet totū corpus Xij, nō verō tota
extensio corporis Xij, q̄.

R. d. a. totū corpus Xij, nō verō tota extensio connatalis C.
totū corpus Xij, nō verō tota extensio id est aliqua p̄ria
et proportionata statui N. a. et coad. nā cū Xij in Eucharistia
naale modo nō existat, mirū nō est, q̄ q̄naale nō habeat ex-
tensionē, ut v. g. in coelo, habet s̄m aliqua, qua sua sit et
statui suo sacramentali proportionata.

In 2. corpus n̄ est sine loco, et in ubiatio actualis n̄ est de eptia corporis: q̄o à pari licet corpus n̄ possit esse sine quantitate, quantitas t̄n n̄ est de eptia. *Re. A. na.* s̄. August. ait epist. 57. C. 6. spatia locorum tolle corporibus nusquam erunt, et quia nusquam erunt, nec erunt; *Arbita* t̄n loquendo p̄t dici ubiatio actualis n̄ esse de conceptu eptie; facta p̄prio quia t̄n eptia s̄ul extensio consequitur, eamq̄, supponit.

Obj. 5. Substantia n̄ suscipit magis et minus, ac quantitas nunquam augetur, q̄o n̄ identificatur substantia. *Re. d.* M̄ substantia n̄ suscipit magis et minus p̄fectis s̄ul id est, n̄ magis vel minus s̄ul substantia, seu quoad suam eptiam n̄ intenditur vel remittitur C. M. n̄ suscipit p̄ augmentatone seu iuxta positione A. M. quis enim unquam dixerit, materia corporis infantis in ratione materiae augmentata n̄ fuisse in effectu vtiq̄, s̄ t̄n quantitas vtiq̄. *In* 3. quantitas augetur n̄ autem materia, ubi sit in rarefactione, q̄o C.

Re. A. na. na rarefactio n̄ sit quin materia augetur, seu nova materia adveniat; rarefactio enim fit p̄ instrumentione variorum corpusculorum p̄ poros v. g. ebullientis.

Obj. 6. In Eucharistia parts generatione remanet quantitas panis, n̄ t̄n materia panis: q̄o quantitas n̄ est ipsa materia.

Re. A. quod maneat panis; p̄ id t̄tus totus respiciatur quod erant corpuscula sensibilia panis in illi applicationibus ea plane figura induit, quae habuerant corpuscula constituenta substantia panis; hoc si fiat, tunc oculi percipient simile et eandem specie magnitudine quae antea perciperunt in pane. Sed de his plura postea.

Caput II

De Principijs corporis naturalis.
Non aliud magis et illud omnino tu videri tu recentiorum exercitio ingeria, quae propriorum indagatio.

Per se autem notum est, se quod producit ab alio pro-
 duci; non enim à se nec à nihilo produci potest. Unde ergo res
 naturales productas videamus, illas ab aliquo provenire prin-
 cipio necesse est.

Primum duplex ratio statuitur inesse in se, et effectum
 illud est à quo aliquid in se dependet, et dicitur quod
 sit id, unde aliquid est. Primum vero effectum est extra-
 re, cuius est principium, ut Deus est primum principium omnium rerum.
 In sensu philosopho sola materia meretur, videtur non principium
 ex quo sunt corpora mixta et sensibilia; in sensu tra-
 ditione solum quoque corporis mixti; ducenda erit principium
 corporis, est enim generatio sine qua mixtum non existeret
 tale, quale est. peripateticis vero Peripateticis addunt
 tertium principium scilicet privationem, seu formam à quo. nam
 Peripateticis ducuntur generatione transitum à non esse
 ad esse sua distinguunt, scilicet formam à quo sit transitus
 seu privationis formae prioris. transitus ad quem est transitus
 seu nova forma, et dicitur, scilicet quod a privatione tran-
 sit ad formam et vocatur materia prima.

Quod autem privatio non principium non imeretur ex sola de-
 finitione principium superioris data patet; quia non generatur
 physice sed generatur lotius.

Ad sequentem doctrinam rite percipiendam sive oportet
 quod quemadmodum dante corpora mixta generata et sensi-
 bilia, quae diversa naturae partibus consistunt, ita et corpora
 insensibilia et simplicia, nam generata et mixta respu-
 tantur simplicibus: nec aliud quia simplex respondet
 creati; cum creatio sit ex nihilo; mixtum vero est
 compositum ex materia praesistente, quae propter materiam
 primam appellatur. Antequam in nostra haec de re
 mente aperiamus, praevalent aliqua Philosophorum
 Systemata proponere

Systema Peripateticorum

Peripateticij post Aristotelem corporis duplex statuerunt
 principium in factis esse, ut barbaro loquuntur. maā
 et foā. maā prima definiunt quod sit forma prima
uniuscuiusque ex quo fit aliquid totum per se. aut alio
modo, quod sit nec quid nec quale nec quantum nec
aliquid eorum quibus ens determinatur. go videtur
 nihil, go fragmentum chimericum. hac maā est forma
incompleta, secundū aliquos habet propria existentia
 secundū alios nō; una eademque est in oibus rebus, ex
 sua natura oī foā est destituta, pōt nō indifferencia-
 tim appetit, pō nobilioris pra ignobilioribus.

foam egesta dicitur, autē maā, hancq; volunt
 esse quid quarti generis, neq; maā, neq; autē ens, neq;
 spiritū, pō forma incompleta, maā qd in brutis,
 plantis & qua in nō sit maā; hancq; dicunt esse principium
 oīū operationū in brutis, plantis & cog; ab alijs distin-
 quere, ea qd; vocant abstracta, qia realiter distinguitur
 ab oī maā et maā dispositione.

Quo Reg; maā neq; foā peripateticā existit in re-
 rum natura. Prob. 1. pars de maā. 1. oī maā est quan-
 ta, idē quantitas sit de egesta maā, ai iuste supra
 data definitio nō est quantitas, go nō existit.

2. forma physica incompleta à parte rei nō datur: ai
 talis supponitur esse maā, go nō. M. probat. ulla
 forma existens est incompleta, nō qd; ratione formae,
 nō ratione materialitatis, nō ratione formae; oīa em hac
 pōtata pōtē participat, go nō.

Prob. 2. pars de foā Peripateticā. 1. oī forma
 spiritualis est spiritus, go nō oī forma materialis est maā.
 Ps. ai foā peripateticā dicitur esse materialis et nō maā
 go vel est maā vel nō datur.
 2. foā quae dependet à facto in fieri et conservari est
 autēns, ai talis est foā peripateticā: go nō.

respondent Peripateticis, et quando a toto sustentatis
 ngant, a toto inhaerent. solus autem est,
 a toto inhaerent, dependente vero a
 toto sustentatis sub sustentatis in tota venire p[er]
 q[ui]s. pulchri hic nugari Peripateticis, et si una hac re-
 sponsione p[er] se o[mn]ia facere, qua solide fundata sit eoru[m]
 de formis abstractis materialibus doctrina. dicunt q[ui]s accidentia
 dependant a toto inhaerent. quid est totu[m] inhaerent? est
 totu[m] accidentiu[m], dicunt; ingenita responsio. quid est
 totu[m] sustentatis? est totu[m] formu[m] substantiu[m] respondent.
 iteru[m] doct. q[ui]s forme substantiales h[ab]ent accidentia, quia illoru[m]
 totu[m], a quo abesse possunt sunt accidentia, in off[er]entia sui
 dentiu[m], h[ab]ent substantiu[m]; et accidentia p[er] accidentia, quia
 illoru[m] totu[m] est totu[m] accidentiu[m]. habemus q[ui]s digna san-
 tis philosophis respondere, qua idem interroganti pro re-
 sponso datur, quod est in q[ui]s.

Systema Cartesij

Cartesius ita exponit suam opinionem. ^{mo}
 materia illa est, p[er] se, lata et profundum
 extensa. Et ait, a deo creata fuisse mater plane
 uniformem et homogeneam, quam deinde a deo
 divisa fuisse in partes, prope modum aequales,
 et angulatas; atq[ue] agitata celeri motu h[ab]ent circa
 varioru[m] vortiu[m], h[ab]ent circa propria centra. 2 vult,
 partes turbinis instar motas se se mutuo incurisse
 ex hac collisione triplex ortu[m] fuisse elementum,
 subtile nempe materia, globosa ac crassa seu camosa.
 na[m] ut ait, attritis angulis primo subtilissimus pulvis
 exilire debuit, qua est mater primi Elementi, eius figura
 capax, nullius tenax. 2o globuli quidam in medio post
 anguloru[m] excussione relictu[m] sunt; qua est secundum
 Elementu[m]. 3. Inq[ui]s majuscula quaedam fragmenta
 occurrerunt ad motu[m] minus expedita, aliq[ui]s alijs
 implicita, qua tertiū Elementu[m] constituunt. et ex
 his tribus Elementis omnia creata consistere vult; sed en
 deliriu[m] ho[m]inis in Somno delirantis.

Systema Gassendi.

Gassendus Democritum et Epicurum in omnibus pene Secutus res omnes naturales in Atomis consistere asseveravit. per Atomos autem intelligit corpuscula quaedam minutissima, et indivisibilia licet partibus à se invicem distetis prædicta sint.

hoc tamen Systema in terminis repugnantiam dicitur, quia hæc atomi essent extensa et non extensa; essent extensa ut supponunt Gassendistæ; non essent extensa, quia non se divisibiles; divisibilitas quippe est proprietas inseparabilis ab extensione.

his itaque omnibus Systematibus opinio nobis probabilior est inquirenda. pro quo sequentia notanda veniunt.

1.ma omne compositum phyicum ex materia et forma est constitutum.

2.do materia prima est id, ex quo aliquid fit seu factum conspicitur, et in quod ultimo resolvitur.

3.^{tio} alia sunt corpora simplicia, alia mixta; corpus simplex est, quod constat partibus homogeneis; mixtum vero, quod constat partibus heterogeneis, seu diversa natura.

4.to materia prima non datur nisi in corporibus mixtis corpora quippe simplicia creantur, non fiunt seu producantur ex materia præexistente.

5.to forma est id, quod constituit corpus in essentiali, seu facit ut tale sit et non aliud.

6.to ex forma et materia fit unum totum per se, et non per accidens. totum per se seu substantiale est, quod constat ex partibus naturalibus ad se ordinatis habentibus, ut homo constat ex corpore tanquam materia et mente tanquam ex forma. totum per accidens dicitur, quod constat ex partibus naturalibus ad se ordinatis non habentibus, ut aeris lapis. nam lapides isti ad quibusdam illi aeris à natura determinante. ut am Systema nostrum faciliori methodo tractatur, ea in variis se dividit.

De materia Prima

Corpuscula Elementaria seu
Simplicia in Longum, Latum, et
profundum extensa & in corpori-
bus mixtis habent rationem

Materiae primae.

Prob. Materia prima est illud ex quo cor-
pus mixtum primo constat et in quod ultimo
resolvitur; Sed haec corpuscula sunt talia: *gō.*
min. pb. Signum resolvitur ultimato in aërem,
aquam, terram, et ignem, ut omnes Chymici testan-
tur, et consequenter in primo ex his constat, ex
eo enim aliquid primo constat, in quod ultimo re-
solvitur: *gō.* Ex hoc.

Colliges. dari resolutionem usq; ad mat̄ primam.
2dō. Materia prima n̄ esse in omnibus mixtis
eandem, nisi in ratione mat̄ praecise, quod scilicet:
sit extensa substantia, sed ea esse diversa ratione
formae seu configurationis internae. Corpuscula
quippe simplicia n̄ sunt ejusdem, sed diversae inter
se rationis. atq; utiq; aqua utiq; n̄ e' aër, nec
aër terra.

3. tot statui debere materias, quas corpora mix-
torū, quot sunt Elementa seu corpora simplicia.

4. Corpora simplicia constare mat̄ et for̄, seu
variā dispositione, et configuratione, et conse-
quenter in se esse physice completa.

Notand. Sicut dicimus corpora mixta ex corpus-
culis Elementaribus constitui, inde tamen n̄ erui-
at si Deus primo haec corpuscula dispersa creasset
et ex his formasset oia corpora mixta hujus mundi
nā Moyzes dicit Gen. 1. Deū in principio creasse coeli
et terrā, consequenter oia in statu p̄fecto, et integro,
quia in haec corpora mixta, ultimo in ea corpuscula resol-
vuntur, ea ipsdem primo constare merito dicuntur.

Solu. Obiiones.

Obj. 1. haec nostra opinio est contra communissima & hi-
 Topophoru, igo n̄ videtur admittenda.
 R. P. con. nā h̄lus plus sequi debet ratione
 quā auctoritate fallible: auctoritas quoque
 plurimorum jurantium n̄ verba alijus est agendi
 n̄ p̄ q̄d p̄judiciū veritati.

Obj. 2. Reliqui n̄ e' maa prima, q̄d supponit maa
 prima: ai haec corpuscula supponunt maa prima
 q̄d. m. p̄ q̄d quid q̄d habet ratione totius compositi
 si supponit maa prima, ai haec corpuscula habent
 ratione totius compositi: q̄d.

R. d. n̄. qid quid habet ex varijs corporibus
 simplicibus C. N. Scius N. Illa corpuscula am̄ n̄ com-
 ponuntur ex diversis corporibz simplicibz, p̄ q̄d haec cor-
 pora simplicia constantia maa homogenea & foā s̄uā
 dispositione maa.

Inst. 1. quid quid ḡrat ex foā et maa n̄ p̄ habere ratione
 maa 1. q̄d. Ant p̄. ex maa prima debet primū
 educi foā q̄d. C. a. debet educi foā totius compositi
 C. p̄ q̄d foā n̄ a. maa am̄ concepi n̄ p̄, q̄d n̄ aliq̄d
 dispositione partiu et ceter aliq̄d foā ḡrat.

Inst. 2. q̄d corpuscula illa ja. p̄ q̄d ḡrata ab-
 surdū egs q̄d. m. p̄ q̄d. q̄d n̄ ḡrat unū
 totū p̄ q̄d p̄ q̄d p̄ q̄d. p̄ q̄d. Ex Entibz
 completis n̄ f̄it unū p̄ se, q̄d.

R. d. a. ex entibz ḡrat in ordine ad se n̄ a in
 ordine ad totū ḡratū C. a. et n̄ va. corpuscula
 am̄ illa licet sint ḡrata ratione sui, n̄ t̄n in ordine
 ad compositū v. g. lignū ad q̄d ḡratūndū ap̄un-
 tur, quia n̄ p̄ lignū totū, p̄ partes ligni. Sapis v. q̄
 extra alteri lapidi conjunctus n̄ facit unū p̄ se cū illo
 p̄ t̄m p̄ q̄d. quia lapis in ratione compositi jam est
 completus.

Fast. 3. illud quod est iter ordinatur ad constitutionem compo-
siti physici est ens incompletum: ac talis est materia prima.

Q. M. est ens incompletum respectu sui et in se quod est
Q. N. M. in ordine ad totam quantitatem, cuius est una pars

C. M. Q. Si materia prima esset physice completa, tunc forma
ei accidentiter tantum adveniret, sicut ens, 190. Sed si
causa majoris illud accidentiter adveniret aliquid, quod ei ad-
veniret in suo esse iam completo: ac forma materia adveniret
in suo esse iam completo. 190. Q. d. m. adveniret materia in suo esse proprio iam completo
C. m. in esse completo ad quod constitutum assumitur illud
et eod. responsio patet ex dictis.

§ II

Varia quaesita circa materiam primam re- solvuntur.

Quaerit. 1. quid sit corpus simplex seu elemen-
tum.

R. Est corpus quod in partes heterogeneas seu diversas
rationis et speciei non resolvitur. corpuscula vero ele-
mentaria sunt minima et insensibiles particulae elemen-
torum, ex quibus constituuntur omnia, et in quae resolvuntur
omnia.

Quaerit. 2. An Corpora simplicia sinte jure nata?

R. Regulae hoc enim suadet mixtorum in se provenien-
tiam diversitatis.

Quaerit. 3. Quot sint Elementa?

R. quo ad Elementorum numerum nulli ferme certi deter-
minari potest; plura tamen esse, quam unum suadet mixto-
rum diversitas specifica; ex uno enim non nisi unicia
Species resultat. quare tria saltem Elementa, aer
aqua et terra ab omnibus ferè admittuntur. haec tamen enim
nec nata nec artibus viribus effectum vidimus, ut vel aer
vel terra vel aqua in alias Species resolveretur.

Quæst. aqua vi ignis in vapores abit: qd aqua n̄ est corpus simplex.

R. Sed hi vapores n̄ ipsa aqua aere mixta; hi em vapores alembico excepti rursus in aqua sensibile redeunt.

Quæst. 7. An ignis sit Elementum seu corpus simplex?

R. negat, quia ignis n̄ componit, sed potius om̄ia fieri mixtorum corpora dissolvit. Item nosse Salte ignis constat ex partibus diversis ex partibus n̄p̄ Salis volatilis, Salis acidi, ex particulis Sulphureis et nitrosis, ex particulis pinguidis et oleosis à maâ Subtili rapidissime agitatis, ut ex pluribus experimentis facile eruitur.

Quæst. 1. Nil ex Chalyste plurius igneas Scintillas reddit; qd ignis actualis in Illie fuitante p̄p̄sione et extra ignis est elementum.

R. n̄ eod, sed ignis fit p̄ ipsâ p̄p̄sione, sed particula Sulphurea Illie p̄ partem Salis acidi in Chalyste gentas et p̄p̄sione gentas exiuitas accenduntur.

Quæst. 2. ex signo pereatur seu f̄d̄ignis, sed particula ignea dispersa in signo in unum aggregantur

R. n̄. Na. si hoc est, cur n̄ ex gavis corpore ignis eliditur, cur n̄ ex aqua aut terra calefacta, ubi eadē particula inveniri deberent? et signo igitur Sulphurea q̄ p̄ maâ Subtili rapidissime moventur, et sic accenduntur.

Quæst. 3. Aeri in admixta sit partes nitrosæ: qd in aere n̄ est corpus simplex?

R. d. a. partes nitrosæ t̄m̄ ad ignis estia p̄tinentes n̄ a. Scius e. a. et n̄ eod. Sed partes Sulphurea et nitrosæ ad igne q̄stribuendū n̄is requiruntur.

Quæst. 4. Tot sunt Elementa, quot s̄ corpora in qua resolvitur mixtu: an quatuor scilicet s̄ corpora, in qua resolvit p̄ mixtu, lignu. v. q. na. in lignu comburitur, partes aliqua in igne, aliqua in aqua terra et aere abeunt: qd quatuor s̄ Elementa, qd in ignis est elementum.

Q. 2. M. in qua resolvi resolutione p[er]ia dicta est in qua
 resolvi p[er] id est querti p[er] minutu[m] p[er] M et sic d. p[er] coad.
 lignu[m] am in igne n[on] resolvi[er]e resolutione p[er]ia dicta
 seu ultimata, quia ignis adhuc ulterius resolvi[er]e in di-
 versas particulas ex quibus g[er]at; conoluitur q[uo]d tm in
 igne p[er] transpositione partiu[m] aut figura mutatione.
 sicuti panis v.g. mutatur in chyle, sanguine, et carne
 mutatur, quae a corpora mixta n[on] elementa

Quaest. 5. quid sit aer, aqua et terra?

R. aere n[on] ex vaporibus et fumis componi, sed ex partib[us]
 tenuissimis quasi filamentis in aethera substantia fluidan-
 tibus g[er]are, ipsius proprietates ut elateriu[m], tenuitas, fluidi-
 tates, gravitas & p[er]ant. Verisimile m[er]it[us] est, aqua particu-
 las oblongas esse, teretes, leves, ac flexiles, cuius am-
 figura sint terra particula, minus adhuc dividere va-
 lemus; id unu[m] g[er]at easdem fixas et solidas, g[er]en-
 dus hamatas, et sibi mutuo adherentes arbitratur.

Quaest. 6. an n[on] plura sentiantur elementa quae haec tria?

R. Phymis ijs adhuc annumerant, Sal, Sulphur,
 & Mercuriu[m], quonia[m] ex corporu[m] resolutione procedunt.
 D[omi]nus Pluche dans son histoire du Ciel vult,
 inter Elementa seu corporu[m] mixtoru[m] g[er]atativa adju[n]-
 gi debere, oia metalla purificata ut auru[m], argentu[m]
 et Sal, Lumen & quia haec oia, ut experimentis p[er]bat,
 indestructibilia sunt.

Quaest. 7. quomodo Elementa manent in mixtis, quae
 constituunt?

R. quod ibi manent secundu[m] sua[m] entitatem et p[er]tina[m],
 p[er]dantq[ue] am qualitates sensibiles ibi amittunt, sic in
 lignis nec aqua humiditas, nec aeris fluiditas & sed pla-
 cigni species in g[er]atu[m] venit.

Quaest. 8. Quid sit creatio?

R. est productio alius rei ex nihilo subiecti, seu
 ex nulla ma[ter]ia p[er]sistente. Si omnia Elementa cre-
 ari dicuntur.

56

Quaeres 9. quid sit generatio?

R. Generatio est mutatio à privatione formae prioris ad formam alterius, et fit per collectionem corpusculorum tali ordine dispositorum, ut collecta possint constitutere certam speciem entis. Sic ignis generatur ex ligno per collectionem particularum Sulphurearum, nitrosarum & in motu aëris. Ignis quippe ligno ad motum per illud rapidissime agitatur, textura ligni solvit, partem aquae expellit, Sulphureas, nitrosas & inter aliorum corporum particulas deliterentes et quasi captivatas in libertate aperit, quo deinde in motu aëris ignis unibilis constituitur.

Quaeres 10. quid sit corruptio?

R. est mutatio à beate formae ad illius privationem. et fit per corpusculorum et eorum ordinis dissolutionem. ut patet in ligno.

Quaeres 11. quid sit alteratio.

R. est mutatio quorundam accidentium in subiecto facta manente eadem formae sensibili. et fit per corpusculorum aliquorum ordinis mutationem, remanentibus in suo ordine corpusculis reliquis constituentibus speciem talis entis.

Quaeres 12. quid sit augmentatio?

R. est iuxta positio, seu fit per iuxta positum novam particularem, magis similem ad particulas priores, nec differt ab accretione corporum inanimatorum.

Quaeres 13. quid sit rarefactio, aut quomodo fiat

R. rarefactio fit per intermissione corpusculorum, quae in corpore calido, v.g. ebullientis se se insinuant, ac sicut in aqua variè differant.

Quaeres 14. quomodo fiat condensatio?

R. per emissionem corpusculorum, quae prius suo motu extenderant corpus nec in condensatum.

§ III.

An Corpuscula illa tam
arete conjungantur, ut non ad-
mittant vacuum dispeminatum?

Nota 1. Tota p[er]cipue circa hanc q[ue]stionem opinioniones
Cartesij qui omne vacuum absolute impossibile iudicat,
Gasfendi, qui illud n[on] esse docet, et Peripateticorum,
qui illud naturaliter impossibile, sup[er]naturaliter vero possibile
esse admittunt.

Nota 2. Nomine vacui intelligitur locus, in quo nullu
o corpus, nequidem aer aut ma[ter]ia subtilis continetur.

Nota 3. duplex e[st] vacuum, Collectu[m] seu coacervatu[m]
et est locus partem omni corpore destitutus. et dispe-
minatu[m], quale e[st] pori corporu[m] et interstitia omni
corpore destituta.

Quo Corpuscula illa tam arete conjunguntur, quin
admittant spatia inania, et consequenter n[on] datur
vacuum neq[ue] dispeminatu[m].

Prob 1. p[er] Vacuum intelligitur spatium aliq[ui]d oi plane corpo-
re destitutu[m]: ai tale spatium nequit extare q[uo]d
n[on] p[ro]bat. hoc spatium exterru[m] foret, ut volunt ejus Ba-
troni; sed nec exterru[m] foret, cu[m] nihil sit; nihil aut
nulla est extensio, q[uo]d nequit extare.

Prob 2. de extensu in longu[m], latu[m] et profundu[m] est
corpus: ai spatium omne est taliter extensu[m] q[uo]d

Quo 1. Vacuum n[on] e[st] spatium exterru[m] solide et impen-
etrabiliter, s[ed] s[ecundu]m mathematicu[m]: q[uo]d nulla p[ro]batio.

Re. haec mathematica extensio nullibi extat nisi in
imaginat[i]one quorunda[m], quia talis extensio n[on] e[st] ens neq[ue]
modus Entis. n[on] e[st] Ens ut p[ro]bat. n[on] est modus Entis, quia
modus entis n[on] e[st] sine ente, cui inhaereat.

Quæstio 2. clari ac distincte concipitur spatium omni
corpore destitutum, quod datur.

R. N. a. quia spatium sine corpore dicitur repugnans
dicitur, spatium sine corpore est spatium imaginariū
sive nihil, id verò nihil nullum est proprietas, alla
quorū cognitio est aut Idea.

Solutio: Obiænes.

Obij 1. Si pectus ad aërem in hoc cubiculo v. g. contenta
destrueret, tunc ibi daretur vacuum, ac hoc dicitur per quod

R. N. Suppositum quod tunc adhuc cubiculum maneat
nec quod nullum corpus complectitur, nulla quorū extensi
one includit, quod in extensione includit, ut nig. cav
itate, aut introitu, et quod cavitate aut introitu
n. g. t. cubiculum esse requirit. Similiter parietes illius
cubuli eò ipso quo medium corpus solletur, fieri
contiguos, id em intro illos nihil intro medium necesse est,
ut se invicem tangant. concipi em requirit, quomodo
una res ab alia distat, et nullum medium. Et quod illa
separat, quia distantia est modus extensionis, ac pro
inde substantia corporea sequitur, et aliter, ille nec esse
nec quip.

Obij 2. Si vacuum nihil, ad motum de medio solli ne
cesse est: quod vacuum datur. Ant. probat quod movetur
vel in plenum vel in vacuum movetur, ac in plenum
alias daretur corporum penetratio, quod in vacuum.

R. d. m. in plenum quatenus plenum priori corpore
C. m. in plenum quatenus plenum priori corpore et
incipit repleri novo recedente veluti N. m. N. a. partes
liquidi, in quo fit motus, antroin pulvis sive et
eodem tempore pariter ad terga corporis mobili recurrant,
eā portione qua moventur; motus quippe corporum est unu
catis.

In h. l. prius est corpus vicinum suo adere loco quo mobile
eius subire locum: quod locus prius est vacuum quod plenum.

Q. d. a. prius prioritate nae ca. prius prioritate tem-
 poris. Na. licet in eodem instanti sensus aperitur
 et intrat ventus, ita in eodem instanti mobile relinquit
 vicinū corpus cedit et locus repletur novo corpore
 prius prioritate huius est, quando aliquid in illud ip-
 sis intrat. prius prioritate nae e. q. d. ex alio
 inferitur.

Inst. 2. mobile n. q. d. subire. locū a vicino corpore
 relinquit n. q. d. motu localem auget ad illud locū,
 ai ad motu localem requiritur prioritas huius q. d.
 Q. d. m. prioritas huius ad est successio q. d. ad actua-
 di C. m. motus em n. fit in instanti. P. requiritur
 successio, id e. primo vacuitas deinde plenitudo. Am
 et eod.

Inst. 3. Si locus n. sit vacuus antequam aliquid aliud
 corpus succedat, q. d. duo corpora erunt. h. e. in eodem
 loco saltem ego q. d. est.

R. N. Sapientia M. na. eodem momento, q. d. unum corp.
 movetur, alterum succedit, ut patet in duabus bacu-
 li partibus quibus, na. eodem momento q. d. locū prima
 pars baculi relinquit, altera eū occupat, nec illud
 e. instans, in q. d. licet diuere spatium prima partis
 esse vacuū.

Inst. 4. Si motus n. fit nisi expellendo corpus ex loco
 ut ei succedat; h. e. in quolibet motu localem minime
 in atomi, movendus est totus Orbis: absurda sagella
 q. d.

Q. d. M. Si motus est p. linea recta C. M. Si fit
 motu circulari N. M. et sic d. in N. eod. si n. q.
 tagua a pipe relinquit n. q. linea recta p. q. cetera, et
 si in obbe refluit in locū a pipe relinquit.

Inst. 5. corpora figura irregularis n. possunt sic ap-
 pareri qui relinquant aliquid intra se h. e. h. e. q. d. va-
 cua.

Q. d. a. h. e. maā subtili repleta C. a. vacua
 or. corpore. Na. maā quippe subtilis replet
 oia intrinseca intra duo corpora relinquit.

Inst. 6. ai in hac maā subtilis habet poros et
 cetera vacuos.

Q. N. a. na. eū maā subtilis nullius p. se sit fige-
 ;

ra tenax, et in ppetuo motu, sed alios poros habet
 Coctum qua couctus de Machina Pneumatica.
 obijciunt quoniam illius vi ois aer potest ex aliquo
 vase educi, nel pbat qtra nos, na hoc tm illi-
 gendū est de aere grauiore, n̄ verò de mai-
 subtili. Inq; naa seu naalia corpora
 à vauo abhorere, ut vulgò Perizatheticis,
 somniū est, quia corpora naalia ulfote sensu despi-
 cūta, nec horrois nec metus p̄ capia.

§ IV

De forma substantiali

Not. 1. Peripateticis volunt foas quibus corpora in sua
 quaeq; specie constituntur, esse distinctas à maā reali
 distinctas. quia alias totū ex maā et foa quōta n̄
 esset substantia

Notand. 2. foa corporis naalis diuidi in spirituale et maale
 1° est qua à deo solo produciuntur ad naa exigentia, ut
 ad naalis in homine.

2^a est, qua dependet in fieri et pseruari ita à maā,
 ut naaler salto sine ea existere nequeat.

Notand. 3. maale foa subdividi in fortuale, accidentale
et artificiale. Fortuale est, quae unū totū p se in
 maā constituit. Accidentale est, quae accidens inhaerens suo foa
 seu totū accidentale faciens cū suo foa cui inhaeret.

Artificalis Inq; est, quae ad imitatione naa induciuntur in
 maā, ita tñ ut p̄ artificiosa mutatione aliter et aliter
 fieri possit.

Notand. 4. foa fortuale diuideri in absoluta et relatiua
absoluta vocatur, quatenus distinguitur realiter ab oī maā
 et ejus dispositione. Relatiua vero quatenus in certa
 partē maā dispositione et combinatione consistit, et
 licet n̄ sit fortua, est in fortuali seu eptilis quia fortua
 seu eptilis constituit.

Notand. 5. Superius ja repitā foa fortuali geritate
 sua absoluta, nunc nobis inquirendū est, quid na illa
 mus, et foa brutorū, plantarū, et rerū inanimatarū.
 Quod na realis et foa hōis est de file. Ista in gulis, alterari.

Verie
 Peripateticis
 absolute
 distinctas
 eas ois q
 + solas
 ut aliud
 timorati
 in enter na
 unū, qui
 ea in tra
 eductores
 fortua ad
 distinctio
 quod tab
 foa ut a
 capax e
 hūa ob
 naalis et
 p̄ia q̄
 distinctio
 na op̄
 dico aa
 quod d̄
 foa: e
 tas p̄
 amantē
 p̄ia p̄
 maā,
 foa. 2
 p̄ia
 tis, au
 ta, ali
 unū et

§ V
De formâ Substantiali
seu animâ brutorum.

61.

Varia Licet ad brutorum & hominum opiniones.
Peripateticij volunt ea esse ja sepius caudata foa
absoluta. alij ut Cartesiani & putant oia illa in
brutis dari foa, quae sit propriè operatua, sed
ear oes qe ad veritatem in brutis explicare posse
& solas leges motus Mechanicas, ita ut bruta
nil aliud sint qua machinae, quae sequantur de-
terminatè obtorum laterorum habitâ ratione dispo-
nis interna organorum. alijs plibis videtur opinio
eorum, qui dicunt aalia spiritibus malignis regi, horum
ea intrare, ut in ijs ad vias agerent. alij daga
audaciores foa illa brutorum esse esse volunt.
Spiritus ab illis definitur Libertas cognitiois et vo-
litionis capax. Duplex generis Spiritus distin-
gunt rationis particeps, ut aa hois et mere Sensi-
tivum ut aa brutorum. Cognitio quoq, cuius
capax e Spiritus, duplex distinguitur, scilicet, qua in
licet obta spiritibus et materialibus, qua in curia obta
materiali et sensitiva versatur, et hanc ultimam
propria esse volunt aa brutorum.

Profecto si, quod sentimus fateri velimus hanc ulti-
ma opinio ceteris plibis oio videtur. quare
Dico aa brutorum esse Libertas spiritibus ab oia maâ et
eius dispositione distincta.

Prob. 1. ex P. Septima ubi Brutis tribuitur Sagaci-
tas Genes. 3. Sed et Serpens erat calidior cunctis
animantibus. Item Mathaei 10. Estote prudentes
sicut Serpentes. Sagacitas aut n est effectus
maâ, sed Spiritus: qd.

Prob. 2. ratione. n minus videtur certum bruta
sentire, cognoscere et fugere qua certum est, ea ocu-
lis, auribus, et alijs ad perceptionem organis esse posi-
ta, aliis utiq, Deus nobis illuderet. sed si cognos-
cunt et sentunt aa habens Spiritus, quia impossibile est

aa purè maalis quæ cognoscitur a se.

Prob 3. fieri n̄ potest, ut canes venatius v. g. p. com-
pendia viarum capere insequatur, aut lepores ipsi
v. varios flexus canes insequentes eludant,
aut bestia alia alijs. Fruantur insidias nisi oī oīd cog-
nitæ priverentur: qd̄ dicendum in bestijs esse cog-
nitione et inter se. ante Solutne Obstru.

Quares quomodo aa realis in homine ab aa bruto-
rum Sensitiva diffingatur.

1. mens humana est ad imaginem Dei creata, n̄ ve-
riō aa brutorum, ut quæ Sensitiva duntaxat et ad
res merè sensibles condita est, ex nihilo quidem
fiunt aa realis.

2. Immortalis mens hoīs, scilicet aa brutorum; qd̄
licet à creatā formæ spiritus simplex de se n̄ neque-
at, cum in solummodo se corpus, cui soli destinata
est, creata sit, pariter cum eo annihilatur; ut pote
iā functā suo officio scilicet. Sentienti. electa ad
brutorum inferi et conservari à mēā brutorum
pendet, n̄ in se ipsa quia ē verus spiritus.

3. mens huana ratiocinatur reflexarū et circa
verba est capax, aa vero brutorum partiarā in
cipit, et cœco velut impetu quæ instinctu nate
vocare possumus, sine ullis ratiocinatur reflexa-
rū ambagibus ad ea, quæ sibi congruere videntur.
fertur.

4. mens huana n̄ in obta maalia Deo m̄ sp̄talia
ut puta Deū Angelos. et clare percipit, n̄ vero
aa brutorum utque sensitiva duntaxat ē, et
nisi sensibilibus et maalibus rebus occupatur.
hinc in cognitio brutorum licet ex parte proprii
sit sp̄talis, ex parte obta t̄m est maalis.

En Specifica diffria aa brutorum ab aa reali
ut iā circa hoc punctu nihil nobis merito obje-
ci possit, quam ad reale cuā aa brutorum con-
funderemus, ut fauebant Manuchaj, qui vole-
bant aas hoīm et brutorum esse ejusdem speciei ato-
mæ, et t̄m q̄ accidens diffingui; quæ sil: da hoīm ob-
feliore organorum dispositio melius illgerent.
Sed iā ad alia obta solvenda, properemus.

Solo: obtines

63.

Obj 1. Genes. C. 1. habetur: producit terra ad vi-
vente, qd ad brutum a terra producta est
et exten n e' Spiritus.

R. d. a. ad vivente i. e. ipsa ad Sentiente. Na.
id est aal vivens s'c. sed m corpus suu Ca. s'c. m
ad Sentiente Na. et coa ma em ppe n' vivit
sed Spiritus. hinc m hoc licet ex Amō (brutus ac)
factus nisi post inspiratu Spiritu vita, fuit post-
qua ad ali fuit m fura Genes. 2. 7.

Obj 2. Levit. 17 dicitur de ad brutum, sa a vis car-
nis m sanguine: qd ad belluam e' maalis.

R. m S. Aug. C. 2. qtra aarios legis et broph. C. 68
dicitur est. ad carnis est sanguis, quomodo dicitur est
peba est. Atq n' qia hoc erat sed qia signifiabatur.
qd sanguis e' signu vita seu ad vivente n' ipsa
vita seu ad vivens.

Obj 3. Gal. 3. dicitur. Nolite fieri sicut equus, et mu-
lus qibus n' est illud qd.

R. d. a. qibz n' e' illud qd n' participat C. a. qibz n' e'
illud qd n' e' illud id e' ulla potia cognoscitiva.
Na et coa.

Obj 4. vis Spiritus, caxa operatur m Spiritibus, sed ad
bruti nullus e' caxa, qia Sensatio n' e' operat
Spiritibus: qd B.

R. d. M. caxa e' ex parte p'ncipij et qd ad entita-
tem C. M. ex parte obij. N. M. et sic d. m. Na coa
operatur brutum seu Sensationes Spiritibus sunt
ex parte p'ncipij qia procedunt a vero Spiritu, qd
n' h' Spiritibus, ex parte obij, qia versantur m
visu Sensibilia.

Inst. 1. Si ad bruti est Spiritus, cognoscat m obte
Spiritibus, sed hoc e' falsu qd. Sequela p'batu
potia Spiritibus debet cognoscere obtu sibi pro-
portionatu sed cognitio Spiritibus e' obtu p'portuata
Spiritibus: qd C.

Sp. d. m. obta postnata Sp. huius spali C m Senni-
 duo N m. cognitio am obta Sp. huius n e ipsi por-
 nata in gata obta, cu obta illius p pla sen-
 sibia. hinc noq, se ipsa cognoscit ad autorem
 nisi qd sensibz pips p, et hoc qd p meram
 apprehensioe et n p iudiciu.

Enst. 2. bruta Sermonis n habent qmerciu licet
 organa ad foandas voces idoneis sint pta qd
 Sp. N. qd bruta organa habeant ad voces foan-
 das idonea, nqa am vos ad voces edenda ido-
 neus ptabitur. deinde Sermonatio ratiounatnd
 infert qua in brutis n datur qd nqz sermo-
 cinatio.

Enst 3. Sp. huius est indivisibilis: ai aa bestiaru dividi
 possunt, ut patet in insectis, Vermibz n. g. et Serpenti-
 bus qd.

Sp. N m. na aa in insectis n dividitur, sed motus
 quos ad verbum post separatnd facta, qd hinc an-
 tur spiritibz aalibz vi quoru a aa motus sit,
 qui cu in qibzda animalibz durius avellantur, m
 Congius moveri possunt.

Obj. 4. Si ad mittitur Sp. huius in brutis, m ad mitti
 debet ratio. falsu egs, qd. Seq. M. ptabitur recori-
 datio est autu ratiouis: ai in brutis e recordatio

Sp. d. m. recordatio reflexiva C. N. recordatio simplex
 C. m. et sic d. m. N. v. a. recordatio reflexiva
 est cognitio n solum prioris obta, sed m prioris cog-
 nitiois ejundem obta. recordatio vero simplex
 est illa, qua simili impressioe in cerebro facta
 nova obta olim cogniti cognitio excitatur, sic
 m canis v. g. doctus aliquid facere excitatur ab alijs
 obta psente aut a Spiritu galid quoru eadem
 cognitioe determinatur ad idem qd olim fecit,
 sciendm. Sic canis v. g. ad fistula saltare
 edoctus, sonus fistula eandem cognitioe in yso ex-
 citat qua olim determinatur ad simile saltare.

Inst. 1. bellua assumunt media utiliora ad fine aliquo
assequendum relictis minus utilibus. go bruta agunt
pp fine go in illis est iudicium et igitur ratio.

Sp. d. a. assumunt media utiliora sub ratione mediorum
utiliorum et p modum iudicij. Na. a sumunt media utili
ora qua fallit et ex dromone nra appetitus ad tale
obtm seu in finitum nraali ipsis a conditore indito Ca
et coa. Hinc est qd bruta a proposito fine rarius
aberrant qua hoies; na id ip ppa n sit ratio nec liber
tas quib, quare se n in diversas partes inconstanter non
mister fluctant, sed eode modo ad eandem finem obsun
das impelluntur.

Inst. 2. bruta agunt in pmissis tanta pfecte ut hinc super
rent in duffia; go n minus ratiocinantur qua hoies.
N coa. na bruta pfectius qd agunt qua hoies circa sua
obta pportionata ex nra in dromone nra; n go ratioc
nantur, qua eode sp modo et ratione agunt artificiosa sua
opera in dies n pfiunt inventas, n amplificant.

§ VI De forma substantiali plantarum

Planta recte definitur Corpus Organicum ea instructu
aa, qua nutri, pspit, crescere et generari. igitur naa
planta tota sita est in corpore Organico Naa vegetan
te, p qua nutriatur crescat et generetur; n vero sen
tial et progrediatur.

In plantis esse aas a ma a bejus modificata qd diffitas
affirmant Peripatetici, qtra Pertrunt Recentiores, qd;
cum quib;

Quid n datur in plantis forma substantialis absoluta sed re
lativa im qua sita e in Organica ma a partiu dispo
sitione, qua suus nutritus expugatur, ac p tota plea
ta apte distribuitur.

Prob. certia n si multiplicanda sine necessitate; ai alla
est necessitas admittendi in plantis forma substantialis absoluta.
go. im. obata p sola partiu ma a dispositione organica

expliari possunt, quocumque ad nutritionem, aere, et calore
generatur plantarum. Sicut ut sequenti bus quibus
causis fiat. qd.

Quaerit. unde planta origine habeant?

R. n. ex qualibet aliqua occultâ quae ipsi terra adre-
ta sit, ut Peripatetici, veteres voluerunt, sed ex semi-
ne. nam 1.º Deus Genes. 1. creavit herba virentem
et faciente semen cuius semen in semetipso sit sp
ut sul. ex eo se nova planta aut herba creantur.
2.º in solo semine n. alibi ipsius planta rudimenta v
nudis oculis vel certe ope microscopij ceruntur.

Quaerit. ubi planta nascuntur, ubi illud semen
est injectum ab hoibz: qd.

R. n. id quia illa semina ab aere vel exhalati-
onibus illuc deportari soluerunt.

Quaerit. pleraque arbores nascuntur ex ramo aliqua sui
parte in terra desopo. qd. n. ex semine.

R. d. egs. ex semine immed. c. mediate salte. n. egs
constat quippe ipse ramus ex semine fuisse progeri-
tatum.

Quaerit. quomodo planta generentur?

R. ea generari quatenus semine terra mandato, ca-
lore th. solis, halituum terrenorum seiore, et aqua
fluxuali emolito, germen qd. e. nova planta pri-
mordim leni fermentatone, et auxilio succi nu-
tritivij paulatim evoluitur plantaq. foras exten-
ditur.

Quaerit. quae sint plantarum partes organicae?

R. varia, ut radix, quae est infima pars plantae, quae solo
adhaeret, et eam ore sulum nutritivum blando et leni terra
interioris calore sursum evertit, ad sui gservatum excipit, unde
radicem multis foris ac meatibus amplis referta esse
oportet, ut per eos ascendant succi qui cadere debet in alimen-
tum plantae. Truncus, qui in arboribus stipes, in herbis
calamus, in herbis caulis appellatur, veluti plantae corpus
haberi solet, qd. a solo et radicibus assurgens nutritivum
succum ab ipsa terra per radice acceptum ad superiores partes transmittit.

Caris
que cor
retine
ex tra
cus e

fructu
creverit

Quaerit

R. d.

fructu

fructu

condit

et horu

ta ab

partu

qua v

partu

qua v

fructu

ad pu

fructu

legati

quia v

ligati

Quaerit

R. d.

fructu

fructu

res, et

vix aut

fructu

Quaerit

R. d.

fructu

fructu

fructu

fructu

Cortex vel cute exterius obduitur, interior medulla habet, quae cor arboris, solet appellari, in tra cortex et medulla intercedit id, quod vulgo corpus lignorum appellatur: Rami ex trunco procedunt, ut altus ex corpore, ipsdemq, ad quacum ex partibus sunt compositi. Deniq, frondes, flores, fructus et semina hinc novae plantae principi plantae succerere, cuius notus est.

Quaestio 4. quomodo fiat nutritio plantarum?

R. Radix planta solo in fine variis qoz, versum, fert fibrillas, seu exiles tubulos, quibz excoctus halitus e terra sublatus ad planta partem p fibras lignosas ascendit, deinde in utriculos transiit, ut fermentatus, et coctus ad singulas partes deferatur, ut in totius planta alimentu cedat: etenim verus indigestus, suus planta alere n potest, ideoq, dum in sulcum ducatur, si qua sit illius pars magis elaborata, ea superiores planta partes nutriuntur, quae vero crudior est et supflua, postquam in folioru et aliaru partiu utriculis, in in medulla sub nova cortione parata, in inferiores partes refluit, ut is alimentu sit nutritiu quippe suu in plantis p suo circuitu a radicibz in ramos attollit, et a ramis ad partes infimas remeare, recepta nunc est aqua et hinc opinio. hinc si aliqua planta in medio caulis ligatura gstringantur, sup ligatura intumescunt, quia videlicet suus a partibz superioribz refluent p ligatura sistitur.

Quaestio 5. quomodo fiat accretio plantarum?

R. Tunc planta incrementu accipit, in particula illius molles, multiqz poris pura ab introeunte suo nutritio et inibi gressente distabuntur ac dilatantur; hinc eo velocius crescit planta qz partes illius molliores, et calidioribz poris praesunt. hyberno vero tempore frigore rigescunt, postqz coarctantur.

Quaestio 6. quomodo planta intereant?

R. in planta senio gsumpta oclusis meatibus vel amplius alimentu accipiunt, et illud retinere aut qoz versu distribuere n possunt, corruptis sic ac presentibz partibz.

§ VII De forma substantiali rerum inanimatarum.

Peripateticorum liquidiorum eorum ferme opinio, in rebus inanimatis forma substantialis absoluta admitti debere. contra quos

Quo n̄ datur in corporibus inanimatis forma substantialis absoluta, sed sufficit relativa.

Prob. na forma substantialis corporis vite expertis est id, quod in tali esse aut specie constituitur, et ab alijs alijs esset determinatur; ai talis e forma relativa, in certa genere audentiu, aut dii positum ma: na ea genere posita ponitur tota species. si s. g. quamdiu oleosa ac pingues lactis partia una cum serosis exquisita uniantur, tandem lactis species integra subsistit. sed si partes, oleosa et pingues a serosis separentur, alioq modo et ordine disponantur, tunc species lactis interit, ac butyrum aut caseus prodire incipiunt. Sic p. varia duntaxat partium destura et situ, ex arena et sale fusis vitru exorditur, quod ante plumbum obtinetur.

Nota 1. hanc formam relativam ex materia educi, quia nihil est nisi varia ejusdem materiae dispositio; continetur autem haec forma in materia potestate sui, quatenus in ea recipi, et ea in se formare.

Nota 2. hanc formam melius substantialem quam substantiam appellari, quonia ad substantiam quod corporis esset pertinet, sed minime est substantia vel entitas a materia realiter distincta, sed sui modus essetis modaliter actualiter distinctus.

Solu: Obtes.

obj. i. in ei corpore naturali datur internu principiu operativu. ai talis n̄ est forma relativa, qd absoluta. Prob. ill. oibus corporibus naturalibus inest natura, quod non est principiu operationu quod d. m. est principiu p. mera exigentia e. m. activu. Nam na natura est sui principiu p. mera exigentia, quatenus sal forma respectiva seu natura exigat actiones convenientes composito quod constituit; virtute autem accipit ad has actus a motu extrinsecu.

Art. 1. qd nra maa in generatibz q. g. se habent mere passive:
hoc repugnat, qd B

q. d. M. se habent mere passive in ordine ad motu quo mo-
ventur in suis actibz C. M. in ordine ad effectus qui sequitur
ex actu actibz N. M. utiqz vere efficiunt id, ad qd moventur.

Art. 2. ois maa est modificatio maa efficiens Notoria: qd
debet admitti alqd primum internum debivm operativm

q. d. a. ois maa est iners de se C. a. Semel mota N. a. ois
equide maa de se nulla habet actne, sed posita semel in motu
ab aliquo exteri, movet partes sibi obvias B.

Art. 3. foaस्ताalis aqua v. g. est primum internum frigoris
ejusdem aqua: qd B. ant p. Si aqua calefit, statim re-
moto igne foa illiusस्ताalis primum ei frigus restituit, ut
vulgo docent schola: qd B.

q. N. a. na aqua calida ideo refrigerat, qd partiu ipsius in-
sensibilium motus, in quo caloris nra sta est, ab aeris et re-
liquorum corporu circumstantiu partibz minus agitata re-
tardetur et deniqz sistatur.

Obj. 2. datur foaस्ताalis: ai talis n' e foa respectiva: qd B.

q. d. M. foaस्ताalis id est foa qua id maa constituit fo-
tumस्ताale C. M. qua sitस्ता N. M. est id m. N. a.

Art. 1. Si foaस्ताalis n' estस्ता, corpora juxta nos ab
invicem n' differuntस्ताaliter, p. tm evidentaliter, qd B.

sq. M. p. differunt tm sedm foa respectiva: p. haec est aui-
dens, qd B.

q. d. m. est evidens respectu maa p. se, qia maa p. se conside-
rata potest habere hanc vel illa foa C. m. respectu totius
compositi, cujus est pars optlis, qia sine hac foa in ope hoc
n' constitueretur N. m. et eod. hinc foa respectiva in ordine
ad maa p. dici qualitas, n' vero respectu compositi, qia
id n' denotat tale, sed hoc compositu

Art. 2. foa respectiva in ordine ad totu compositu n' est
स्ता: qd est evidens. p. eod. se qd n' eस्ता est

evidens: qd B.

q. N. a. na interस्ता et evidens datur mediu, scilicet
modusस्ताalis seu optlis.

Art. 3. quod n̄ est ens n̄ est esse constitutum entis, ac forma
 substantialis respectiva n̄ est ens, go
 R. D. M. n̄ est esse constitutum entis sed in ratione generata
 entis C. M. sed in ratione specificata entis R. M. Forma quippe
 substantialis n̄ facit, ut aliquid sit ens, sed ens tale, seu
 ens ad tale species determinat.

Art. 4. Si forma respectiva est forma substantialis tunc inter forma
 substantialia et accidentia n̄ datur differentia: ab ipso go
 R. N. Seq. M. nam forma substantialis est dispositio inae inter-
 na, in arte vero consideratur tam forma seu modificatio
 inae externa. Deinde forma substantialis debent se ab aliis
 ex tali dispositione corpusculorum procedere, artefacta
 vero n̄ eadem se requirunt figuratam, situ, dispo-
 sitione.

Obj. 3. Si forma corporis inanimati nihil aliud foret qua
 certa dispositio inae, nihil esset differentia inter alterationem et
 generationem. nam utrobique fieret tam transitus a qualitate
 ad qualitatem ab ipso go

R. N. Seq. M. Illud quippe in generatione et alteratione differen-
 tiam dicit, quod in alteratione idem manet corpus esse, cum
 exiter tam modo corpusculorum mutetur. ut dum ex terra molli-
 fit dura. at vero in generatione modo seu dispositio corpusculo-
 rum tota mutatur, et nova forma acquiritur, ut dum ex ligno fit
 ignis. alteratio igitur et generatio n̄ tam sed in magis et minus
 differunt, sed toto coelo diversa sunt.

Obj. 4. In Eucharistia post consecrationem panis remanet figura:
 hinc partium panis, et tunc, ut de fide tenemus, n̄ remanet pa-
 nis. go figuratio partium n̄ est forma substantialis, alias ubi inveni-
 retur talis figuratio, inveniatur etiam forma substantialis.
 R. D. M. remanet figuratio externa C. M. interna R. M.
 nam in Eucharistia n̄ remanet interna dispositio partium pa-
 nis, sed tam dispositio similis externa, ita ut partes sub-
 les eodem modo dispositae sint ac prius, sed hoc non
 sufficit, ut dicatur panis.

Corpus
 Regi
 Dicitur
 in
 sibi
 hinc
 Altera
 gnta
 Divis
 parte
 Ina
 ut
 in ato
 flaut
 pbat
 Certu
 panu
 Divin
 Et ac
 talis co
 Obj. 5
 In
 So. d. n
 dicitur
 quod
 vocantur
 in toto
 unum totum

Caput III
De primarijs corporum naturalium
affectionibus.

Corpus physicu est ^{extensiu} extensiu supra diximus, haud
aeque igitur ex ^{partis} ^{partis} attributo simpliciter corporis affectus
deducemus, sub ^{partis} ^{partis} quippe extensa quomodo habet exten-
sionis modum, seu quomodo magnitudine, est, in partes divi-
sibilis; motus et quies capax illgitur, figurata requiritur.
hinc de is pauca dicemus oportet, quod distinctis est faciemus.

§ I

De divisibilitate corporis.

Mensura seu quantitas extensivis est, qua respondetur ad
gratum facta quoniam sit corpus. Magnitudine autem sequitur
divisibilitas, qua est capacitas quae corpus habet, ut in
partes dividatur.

Quaestio non levis hic agitur inter Peripateticos, et Epicureos,
utrum corpus aliquid dividatur, se possit, ut volunt 1° an vero
in atomis seu punctis physicis indivisibilibus fundatur, ut
placet 2° mysterium philosophicum est haec difficultas, in qua ratio plus
probat, quae possit intelligere, plus obicit, quae possit solvere.

Certum est, hanc quoniam ad phenomena physica exfluenda
parum prodesse; hinc nos breviter expediaturi.

Dicimus, ma in infinito divisibilis est.

Et ae extensiu est divisibile; atque ois ma quod ma ma
falis est extensa, quod in divisibilis.

Solu: obtnes.

Obj. 1. Si ma in infinito est divisibilis, quoniam v. g. triticij
in finitas autem partes in se quod faceret. absurdum. quod
R. d. N. est divisibilis secundum partes aliquotas et non est
divisibilis in partes proportiones et conicantes, quarum una-
quodque infinitas alias in se includit. N. N. et sic d. in N. quod
vocaluntur autem partes aliquotas, quae habent certam et diffusa
in toto magnitudine, quae, aliquoties repetita ex harum
unt toto, ut ulna, culitibus et partes aliquotas panni.

partes vero proportionales vocant eas, quae certa proportione decrescunt, suntq. conuicantes, seu se inuice continent, v.g. pergit libel. g. h. duos semipedes, semipes duas medietates, &c. in infinito.

Indi. qd. hoc ipse sit extensio infinita, vel sicut nouus actu infinitus qd. absq. est qd.

R. N. d. na. i. ex partibz proportionalibus in infinito non sit extensio actu infinita v.g. si datur linea bicpedalis, qua gis in duas medietates dividat, sed relata una altera in alias duas, et sic in infinito, ita ut singula partes scdm medietates sive ut Geometria loquitur scdm ratione supdupla decrescant, quam vis infinite actu diuisiones factae illigantur, ea in oes pedali duntaxat linea aequalis h. futurae. 2. ex partibz proportionalibus nouus infinitus non sit, etenim totus et pars non faciunt nouum, ai huiusmodi partes proportionales h. totus et pars, in alia in alijs conuicantur. qd.

Indi. 2. Totus actu partes in corpore, qd. h. inter se uoua diffusa; ai si corpus sit in infinito diuibile in scdm partes proportionales, in eo erunt infinita partes actu diffusa ne infinite medietates se decrescentes, qd.

R. N. m. na. totus et pars non diffusa est extra nouari regardant. ha. partes an se manent partes conuicantes, et extra ut totus et pars. deinde licet essent diffusa, non facerent medietatem seu nouum, sed necepe essent actu diuidi; non enim nouus ex diffictis per actuali partium diuisione refuelat, ut ait. S. Thom.

Oby. 2. Si in quolibet ma. partes sint in infinito diuifiles, tot erunt partes in. q. d. h. q. d. q. d. q. d. in orbis globo, egr. absq. d. qd.

R. d. S. q. M. tot erunt partes aliquotae N. M. proportionales h. d. h. d. m. h. d. d.

Oby. 3. illud non est diuifibile in infinito in partes proportionales, cuius oes diuisiones posunt absolui: ai hoc scij. A. qd. m. sc. ma. pot. diuidi in tot partes in qd. diuifibile est qd.

R. d. a. ita ut se referat aliquid diuidentium C a seus h.

Indi. qd. hoc ipse sit extensio infinita, vel sicut nouus actu infinitus qd. absq. est qd.

R. N. m. na. totus et pars non diffusa est extra nouari regardant. ha. partes an se manent partes conuicantes, et extra ut totus et pars. deinde licet essent diffusa, non facerent medietatem seu nouum, sed necepe essent actu diuidi; non enim nouus ex diffictis per actuali partium diuisione refuelat, ut ait. S. Thom.

Motus trans quem

Part. in composito finito assignari prima et ultima
 pars, ai corpus e' compositum finitum, qd
 P. d. M. ultima pars aliqua e. M. p. d. nalis P. n.
 et si d. m. nota.
 Verum hinc n' obstantibus n' aberraret, qui diceret ma
 in indefinitu esse divisibile; cu' em certo n' qstet, an
 sit scilicet in infinitu, an in atomos tandem resolu
 tur in indefinitu divisibilis certo affirmari potest, quia quo
 unq, ipsius divisibilitas abeat, definire n' licet.

§ II

De figura et Situ.

Figura ut iam definivimus in loco est exterior corpo
 ris superficies, seu locus cuius ambitus tota corporis
 pota continetur.
 duplex est pars exterior totius corporis figura aff
 in interior singulari, ex quibus phyca qstet partia
 cu' figura, quae qstet vocatur. Si in cera scilicet
 si figura exterior, quae tota cera ambit, quae est vel
 sphaerica vel cubica, vel conica & quae n' in cera so in
 ligno qstere potest. unde ea mutata n' qstet certa species
 mutatur, sed eadem v. g. cera so diversis figuris so fit.
 si figura interior singulari partium, ex quibus cera con
 stat, penitus diversa est ab ea quae v. g. ligni prodita
 si partia, nec ea mutari potest, quia sua species in alia
 queratur, ut du' cera in fumum abit nova fit species,
 quia partium cera qstet, seu figura interior mutatur.
 Situs est dispositio partium corporis in loco; quia qd
 haud eundem in corporibus mutatur, rescat. ad diversum
 ille partium situs nullibi majorem habet vim quam in
 mathematica ut hinc potentia movens augeatur, hinc corpo
 ris mobilis minuatur resistit.

§ III

De motu et quiete.

Motus localis est de illo solo. huius sermo est: dicitur
 trans latio continua et successiva corporis a loco in
 locum. dicitur trans latio continua et successiva, si vel
 si spatium, qd inter loca a quo incipit, et in quo ad
 quem desinit est interjectum.

In motu quæritur quantitas, directio, reflexio
et refractio motus.

Quantitas motus est id quod respondetur ad grædientia,
quæ sunt motus.

Determinatio motus est illius directio in una potius
parte quæ in alia.

Reflexio est regressus corporis mobilis ex alio cor-
pore quod non potest penetrare, resistentis. ut in pila
in pariete in ipsa reflectitur.

Refractio est inflexio aut curvatio motus, quæ in
mobile ob maiorem minoremve liquiditatem, quod obliquè
subit resistat, à recta quæ in se habet linea reflectit.

Quæstio 1. quæ sit causa 1^a motus?

Re. Solus Deus; nam illa creatura præ se causa 1^a motus; non
corpus, utpote ex sua natura indifferens ad motum et
quietem; non spiritus creatus, cum sit sortis tantum cogitans,
quæ nihil cum motu cone habet, et ex suo conceptu non dicit
nisi cogitare; restat igitur ut Deus, sit causa 1^a
motus, cum illa solus potius volat, per se lacito corpore
movere, et quocumque cubet transferet queat.

Quæstio 2. quæ sit causa 2^a motus?

Re. 1^a causa 2^a non est ipsa mens humana proprie cogitando, nam
nec formaliter, nec virtualiter in se motum generat, licet mo-
tus de ipsius voluntate sequatur, non corpora ipsa;
cum ab ipsis motus non efficiatur, quæ nec se ipsa nec
alia de loco in locum se transferre queunt; licet cor-
pora possint esse occasio motus, ut dum ipsis motus in
aliud movetur: sed omnis motus à fluidis corporibus
in perpetuo motu à Deo conservatis oriri videtur.

Prob. motus omnis major ac subtilior corporum ab e-
iusdem dicitur initium, quæ primitivè à Deo mota est in pe-
petuo motu conservata ceteris efficiat per se, seu potius
ocasio motus: ac talis est mensa solutis, nam v.g. in
horologio portatili, motus indicis quæ notantur horæ
à dentatis rotis exoritur; eadè rota ab elaterio
seu lamella chalybea in tympano convoluta exoritur,
quæ Camella non à se ipsa sed à subtili mensa paulatim
evoluitur et explicatur. Item pariter in plantarum
motibus observare licet, nam quæ sensu fluida, maduunt
initium.

Qua. 3. qua sit motus continuati in projectis caa?
 R. eadem ac qua fuit caa motus primo impressi.
 na corpus n̄ alia caa indiget ad perseverandum in
 motu, qua ea à qua coepit p̄mo moveri. Corpus
 quippe ratione sui est indifferens ad motum et ad qui-
 etem, nec est status sui propria virtute mutare, ubi
 ad aliquam detrahendum est, donec aliunde impediatur,
 et igitur si in motu est, in eo se preverat, donec
 à corporibus alijs in eo impeditur. Sic lapis a pro-
 iiciente in separatis vi motus ipsi impressi movetur,
 donec ipsius motus ab alijs corporibus sistatur, et si
 nulla essent corpora se moveretur, detrahendum igitur
 motus augetur à corporibus obvijs.

Quaer. aëris remanens in motu continuati caa.

R. n̄. na in hoc casu debet aër anterior minus
 resistere lapidi, qua urget aër posterior, id hoc
 factum esse patet. Deinde si sagitta v. g. emissa
 in parte postica capillitium ad iungitur in acumen
 protenditur, quod fieri n̄ deberet si aër remanens
 esset caa motus.

Quaer. 4. qua sit caa motus reflexi? ante tactum.

Nota 1. Elaterium seu vis elastica corporis est vis
 qua corpus post reflexum respicit: ut in axus ferreus
 vel ramus viridis flexus in primum statum re-
 spicitur.

Nota 2. ut corpus post diei elastica necesse est
 ut premi aut in flexu et in priore statu respi-
 citur possit, hinc neque flexu duru nec flexu flui-
 dum, sed inter rigiditatem aliqua fluiditatem debet
 habere; hinc maa solili utroque vi rigiditatem
 easens vim elasticam n̄ habet, bene et aër, qui
 inter fluiditatem in rigiditatem habet. et in molli
 vel fluidus dicitur comparate ad alia corpora du-
 riora.

Nota 3. Vis elastica corporis à maa solili ipsius
 meatu procedente repetenda videtur.

Prob. hoc ex glo. globulo v.g. aburno in pavimento
 decedente partes in gibz fit qd tactus qd planantur et
 eger ma. stibis via codrubantur; ma. vero stibis
 lis, ut ab eorum fluat card. duas seu meatus gene-
 rando dilatare nititur, qd certe consequi n. p.
 nisi vel removeat pavimentu v. surru efferat
 globulu; cu am. posterius faulig fit, globulu attol-
 lit eumqz in pristinu statu restituit, quod an par-
 tes globuli in pavimento qd planantur, patet ex
 eo, si globulu in inuade sebo illita demittas, glo-
 bulus iste in inuade restituit quodda rotundu re-
 linquit, qd fieri n. potest qm. ipsius partes in qd tactu
 comprimantur, quamvis citissime restituantur.
 Nota 2. arcu Congiori spore inflexu vim sua elasti-
 ca amittere, qia hoc spore ma. stibis novos in eo
 meatus, et poros inuenit, v. qd deinde motu suo
 agi. faule fieri p. sic in ramus viridis durificatur
 vim elastica amittit, qia n. amplius manet flexibi-
 lis. his notatis

R. Corporis reflexio ab elaterio videtur esse nequa-
 da, sine hoc em. nlla satis idonea motus hujus appa-
 ret caa. Elateriu quippe du partes inflexas resti-
 tuit corpus mobile in parte opposita repellit. hinc
 corpora elaterio despituta n. reflectuntur v.g. glom-
 bulo valido ictu in inuade demissu n. replit, p. mutat
 figura et ex rotundo fit planu.

Quae. 3. an in puncto reflexionis detur quies?

R. quasunda sm. n. oiu. totius corporis partiu quies
 intercedit in puncto reflexionis. dixi quasunda:
 partiu quippe a toto corpore v.g. pile quae sspun-
 tur et complanantur du posteriores adhuc promoven-
 tur, dixi n. oiu. na. posteriores sp. moveantur; na.
 quo sporis puncto desinit motus directus in postero-
 ribz corporis partibz eode in anterioribz incipit motus
 reflexus.

Nobis opponitur quies, quae dicitur mansio rei in eodem loco, estq; modus aut status posterior et realis et non privatio motus.

Motus localis seu transitus à loco in locum & interceptu spatium successivus est, et tempore indiget ut fiat. Quaes. quid sit tempus?

R. est duratio successiva quae et initium habuit et fine habere potest. triplex vulgò species assignatur, aeternitas, aevum, et tempus proprie dictum. aeternitas dicitur à Boetio interminabilis vita tota sui effusa per seipsum.

diunt tota sui, quia in aeternitate nulla datur successio. Quam dicitur duratio, quae propriam habet sed cuius nullus futurus est finis, qualis est duratio Angelorum.

Sed Cuiusmodi tempus pro aeternitate, quod pro longa aetate aut socialis similiter. dicitur aut tempus ut spatio. Cum vero motus fieri non potest sine tempore, minus ad huc sine loco fieri potest, siquidem est transitus à loco in locum.

Loci notio aequivoce est, quod proinde prius dividi debet quae dicitur. Cuiusmodi est externus vel internus est. Internus est spatium corpori quolibet occupatum. Externus est superficies prima corpori aliud corpus ambientis addit.

Aristoteles Superficies immobilis, ita ut locus externus sit immobilis, quomodo autem ista loci externi immobilitas in mobilitate corporum stare possit, non video. quare duplici modo considerari potest haec superficies, physice scilicet ac Mathematicè.

Physice quod spectatur, in quod consideratur quatenus est in corpore physico multis qualitatibus sensibilibus, uta fluiditate, mobilitate & praedicto Mathematicè vero consideratur, in quod spectatur prout est in seipsa extensa seu in extensione sola à qualitatibus sensibilibus & mente abstracta. igitur

Quaes. an Cuiusmodi externus sit immobilis?

R. 1. Cuiusmodi mathematicè consideratur dicitur sit immobilis, quatenus & imaginatone fixus sit reddi neglectis omnibus qualitatibus physicis, non sicut hae puncta Orientis, Occidentis ab Astronomis & quomodo immobilia concipiuntur.

R. 2. Cuiusmodi physice spectatur, non potest dici immobilis; nam quomodo videtur, ut patet huiusmodi in aere nobis circumfusis et curia nos agitato, huiusmodi in qua aqua perfluit, quae pontis alijus pilas alluendo involvit.

Cum igitur motus definitur translatio corporis à loco in locum, spectatur locus mathematicè n̄ phyſicè. Et sic facile solvuntur oēs obſtacles.

Quæ res, quotuſque modo aliquis potest eſſe in loco?
R. duplici, circumſcriptivè qui modus primus eſt corpori ut in tota res toto loco occupet, et qualibet pars alium. Similiter loci parti respondet. Et dicitur, ut in res aliqua tota eſt in toto loco, et tota in qualibet parte loci. ut in hoc. tota eſt in toto corpore, et tota in qualibet parte corporis.

Caput IV.

De Secundarijs corporis affectio- nibus seu qualitatibus.

Qualitas generatim dicitur id, quò denotamur qualis, seu eſſe rei corporis diffiniri. qualitates autem in genere motuales eſſe potest. In qualitatibus quædam dicuntur active seu actiua, qua in obiecta corpora agere illorum, ut vis magnetica, odor, et alia passiva, inertes sunt modales, quæ nihil extra se habent, sed operantur, ut fluiditas, durities, et peripateticus volunt, hæc qualitates eſſe entitates, quædam potentia in qua recipiuntur, revera diffinitas, seu accidentia, absque qua sine se existant, quod in admitti nequeat, ut postea habimus.

Thes. 1. qualitates actiua in partium motu et in profluvijs potentibus contributa videntur. Prob. hæc qualitates citra motum partium et profluviu[m] potentiale illi vix possunt. 2. Prob. ignis in calefactis sine partium motu, flores sine partium effluvia odoribus in partibus, 3. Prob.

Thes. 2. qualitates passiva ex partium magnitudine figura et situ sunt deducendæ.

Prob. hæc qualitates positivè certa partium magnitudine, figura et situ ponuntur, ipsæ vero mutatis mutantur: Sic v. g. color mutato partium situ mutatur, si quidem vitrioli quod est pulchrum est, si in tenuissimum pulvere comminatur, albu[m] præter coloris: quod est quod consistant. ut hæc oia magis pateant, de hisce qualitatibus per ordinem agemus.

Quaerit. quid sit calor? R. Calor est motus partium insensibilium, rapidissima et perturbata modo major modo minor, prout calor est intensus. Sic currus rotae prope axem, ubi major est attritio, et velocitas flamma quodammodo concipiunt. A Serra quoque lignum desecatur, quoniam particulas agitatione incalcescit. dixi partium insensibilium ut patet ex reprobis leuoc motu, quo ferrum vehementer incalcescit; nam hic nullus ferri motus est solius corporis, sed partium duntaxat insensibilium.

Quaerit. quid sit frigus? R. Frigus consistit in partium quiete aut certe in motu imminutione, ut patet in glacie, marmore & corpora autem quae sistant huiusmodi motu sunt causa frigoris.

Quaerit. quomodo fiat congelatio? R. per interpositae partium frigiditatem inter partes fluidas, ut consistant, quae partes frigidae plurimum, et calidiora spiritulorum instar penetrant. unde saepe major est glacies quam fuerit liquor. mare non congelatur per agitationem a ventis et ignes subterraneos.

Quaerit. quid sit fluiditas? R. Corporum fluiditas in partium exiguitate in se aequalitate et ad motum expedita, ac denique in motu perturbato convenientissime statuitur. et partes debent esse exiguae, ut sponte diffluant. 2° figurae agilibus et inter se minus cohaerent, et facilius motu perturbato ciantur; ratio cuius motus in omnia liquida aliqua calorem habent, licet operari ad flus nostrum frigida videantur.

Quaerit. quid sit humiditas? R. est modus quo corporis partes insensibiles laxissime nexae et petus agitabiles, et ita fluxibiles sunt, ut intra alicuius corporis poros facile subeant.

Quaerit. quid sit firmitas? R. est modus quo partes per se aequalitate ita cohaerent, ut a se divelli possint. Verisimillimum est, corporum firmitatem non a sola partium quiete, sed a soliditate partium exteriorum ita comprimuntur ac comprimunt, ut vix alicui ab alijs divelli queant. Sic exploratum alpestris fuit, quod duo haemisphaeria globi non nisi magna vi dividerentur, per resistit aeris undique ambientis.

Quaerit. quid sit viscositas? R. est modus resultans ex partium rigiditate, et inter se quiescentibus nullo ligore interrupto imbutis.

Quaer. 8. quid est Sonus? *R.* Sonus est motus aeris Elasti-
ci tremulus, à corpore sonoro causatus et ad organum au-
ditivum propagatus, quo percipitur Tympanum acusticum. Sic si
des instrumenti musici pulsata fremit, epus vibratus, tan-
tus et reditus ipsius oculis percipiuntur, à quibus similis in aere
fremitus proceditur.

Quaer. 9. quid sit Sapor? *R.* Sapores in figura et motu, par-
ticularum praevalent. Salinae et oleosae lapidi corporis colloca-
ri videntur. nam motus et figura partium corporis lapidi & suavi-
ter vel moleste gustatus organum seu lingua percipiunt.
Si enim corpus lapidum lingua papillas nervosas fungitiae velli-
cal, tunc acer est illius Sapor, ut in pipere. Si lingua corro-
dit, aut salum est, ut Sal, aut acidum ut acetum. Si lingua
textura leniter solvit, dulce vocatur, ut mel. Si aliq.
corpus insipidum est, in eo sale est descriptum, ut salentur oes.

Quaer. 10. quid sit odor? *R.* odor qui Saporis valde affinis
est, est effluxum portuale corporum colorum tenuium, quae apta sunt
nasum structura variè afficere, demulcere vel molestare.
ad odore effluxum portuale opus est, cum aliter corpus odoriferum
olfactus organo conjungi nequeat, cumq. odor huiusmodi
se protius dissipetur.

Quaer. 11. quid sit color? *R.* Color nihil aliud est quam certa luminis
vibrati vel reflexi modificatio determinata à certa dispo-
sitione partium vel superficie corporis, quae velis n. aspera vel
porosa, vel firma vel cubica diversas facit luminis reflexio-
nes, atq. ad eos colorum discrimina. id patet ex experimento vi-
trea, ubi pp. diversa radiorum luminis reflexione diversi
colores generantur. ut v.g. albedo ex forti motu ra-
diorum vibrati ob corporis reflectentis asperitate; itaq.
omnia corpora alba lux suam habent aspera parte insulsa.
Nigredo vero ex nulla aut admodum debili paucorum radiorum
repercussione exoritur; idq. ob tenuitatem corporis parum
apta ad reflectendum lumen; itaq. sic corpora nigra
invisis meatibus insensibilibus sunt obstruata, quibus radij lumi-
nis absorberentur. hinc corpora nigra facillime radijs
solaribus incalescunt, quia corpus nigrum radios Solares inter
suos poros admittit, ac retinet.

Dices j. corpora sunt colorata in absente luce: qd
R. d. a. sunt colorata fundamentaliter, quia habent
sufficiens determinativa et modificativa lucis reflectenda Ca.
scilicet seu in actu 2. Na. et coa

Dices 2. Sufficiens meliorum corporum est eade, et color in effodi-
versus: qd diversitas coloru n p se a diversitate sufficie-
nd aliter modificans hunc lumen.

R. d. a. est eade ut sensibilis est Ca. ut e in se Na. nos pp stili-
tate corpusculoru et pp habitudo ne spm n psonu non
possumus ta accurate no se sufficiens ut p in se. hinc li-
cet duas sufficies plane similes putemus, possunt tñ esse
ta diverse ut in una lux longe aliter modificari possit
quam in alia

Dices 3. lux n sp eode modo incidit, et in color pmanens
effidem, qd

R. R. eod. na lux n modificatur a modo incidendi, sed a
sufficie corporis in quod incidit, qua sp est eade

Quar. 12. quid intelligatur p qualitates occultas? R. pater
qualitates quas hactenus memoravimus, alias ad huc agnos-
cunt Schola, quas occultas appellant, quod eam naa obscurior
spe videretur. Ea an ad duo Capita referuntur, ad Sym-
pathia, et Antipathia

Sympathia est qualitas quada amica, qua corpora inter
se consortari, amant, vel eadmod modificabnes habet effectus
suscipiunt, qualis est qualitas, qua magnes ferro quingit,
vel qua pulsata una chorda, alia qua est unisona, simulat
Antipathia contraria est Sympathia et corpora sibi mutuo
reddere dicitur in sehra, ut aspera et dulcibus pugnant.

Ceteru ha qualitates occulte in vel in Mechanicis affectionibz
pnt: in motu, quiete, situ partiu vel in pstantibz, pfluibz
consistunt. Sic pulvis sympathicus vulnere aliquo pntibz
remoto mederi ac sanguine sistere observatur, et profluore
pstante, vel spsibus pulveris, qui calentibz ad he sangui-
nis particulis admixti, ad vulnus, unde expressus est san-
guis feruntur, et sym cunei quida apertos meatus, quibus
effluit sanguis, penitus obstruunt.

Hic ita explicitatis iam in appuo est, necesse n esse ut
admittantur audentia absoluta; quoru impositas ul-
terius sic patur.

Si dantur accidentia absoluta id est ipsa sunt esse et non esse; sal-
 tem ego quod est substantia. Sed. M. id est accidentia esse quod accidentia in se
 ponitur, et non esse, ut probatur. illud accidentia non inhaerent ali-
 teri ut substantia, sed existunt per se, sed quod non inhaerent substantia existis-
 til se non est accidentia, sed substantia: quod. neq.

Dices accidentia inhaerentia non esse de essentia accidentis, sed solum
 modo exigentia inhaerendi. na.

Contra, est. De essentia substantia est, ut actualiter existat, et
 et non tam ut existat, se existere, quod a parte de essentia accidentis
 est actualis inhaerentia, et non tam exigentia.

Solu: obtines.

obj juxta galeum Loid. sep: 13: C: 2. remanent accidentia
 seu species panis et vini, ut odor, Sapor, albedo, et nichil substantia
 panis remanet. quod qualitates corporis non in modificatione
 vel situ partium consistunt, sed accidentia absoluta.

Re. A. coad. na corpus Christi in Eucharistia lotus replicatum
 quot erant corpuscula panis et vini in replicatis illis com-
 planis facta induit, quae habuerunt corpuscula consuetu-
 dia substantia panis et vini; seu minima corporis Christi ita collo-
 cantur, situantur, et combinantur, ut ex his resultet eadem
 extensio mensurabilis, eadem reflexio luminis in ratne colo-
 ris, eadem potentia demulcendi et tribulandi fibrillas organi gustus
 in ratne Saporis, quales sunt in pane et vino; et sic con-
 formius Patrum dicitur illi quod, quomodo verum sit, Ita tangis
Ita manducas.

Art. 1. Ex gulis remanent accidentia seu species panis, quod eadem
 quae prius fuerunt.

Re. d. e. g. eadem ratio seu individuo A. coad eadem species eadem
 sicut in duobus lignis aequalis longis dicitur eadem species longitu-
 do. deinde sic remanent non sumitur la. A. coad. sed latius
 quatenus idem sonat ac esse vel existere.

Art. 2. haec accidentia non essent accidentia panis quia guly
 decretu, quod.

Re. d. a. non essent accidentia panis quatenus panis ad huc in-
 essentia. quatenus conadler competunt panis et nunc
 miracula inveniunt corpori Christi. A. coad.

Art. 3. In gulis Constantinensi damnata est haec sententia
 Wicleffii, accidentia panis et vini non manent sine substantia: quod
 dantur accidentia absoluta.

Q. d. a. damnata in ipso Wileffi Ca. in ipso appro. Pant.
Wileffus em volebat pane tunc accidentibus manere, nos vero
dicimus pane definire. P. d. h. p. f. a. panis apparere.

Art. 4. In hac appa. h. a. n. p. explicari, quomodo hostia con-
secrata conseruet odorem, humiditatem & panis. q. q.
R. Na. na q. m. ad odorem, observandum est, quod corpuscula cor-
poris odoriferi n. p. t. ad esse illius corporis, s. s. om. ad
huc mare, s. s. m. du. corpora odoriferi ja. adolantur, s.
s. e. e. e. d. i. n. t. r. a. p. o. r. o. s. i. l. l. i. u. s. c. o. r. p. o. r. i. s. , n. e. e. h. a. b. e. a. n. t. u. n. i. o. n. e. m.
c. o. n. t. i. n. u. a. t. i. v. a. d. u. r. e. l. i. q. u. i. s. c. o. r. p. u. s. c. u. l. i. s. c. o. r. p. o. r. i. s. o. d. o. r. i. f. e. r. i. , a. t. e. g. t. e.
n. g. d. c. o. n. s. e. c. r. e. n. t. u. r. , h. i. n. e. e. a. d. c. o. r. p. u. s. c. u. l. a. p. a. r. t. i. m. c. a. t. e. n. t.
i. n. t. r. a. p. o. r. o. s. m. i. n. i. m. o. r. u. m. p. u. e. h. a. r. i. s. s. i. m. o. r. u. m. h. i. c. e. s. t. c. o. r. p. o. r. i. s. i. t. i.
t. r. a. n. s. f. r. a. t. i. i. n. f. r. a. g. m. i. n. i. m. o. r. u. m. c. o. r. p. u. s. c. u. l. o. r. u. m. p. a. n. i. s. e. t.
v. i. n. i. , p. a. r. t. i. m. v. a. g. a. n. t. u. r. i. n. a. e. r. e. , m. o. b. e. n. t. n. e. r. v. o. s. s. e. n. s. o. r. i. o. s.
i. n. n. a. r. i. b. u. s. . d. e. i. n. d. e. i. n. t. r. a. e. a. d. m. i. n. i. m. a. s. i. v. e. q. p. o. r. o. s. p. o. s. e.
h. u. m. o. r. u. m. i. n. s. i. n. u. a. r. i. , e. t. u. r. n. u. e. x. p. e. l. l. i. , a. t. q. i. t. a. h. o. r. t. i. a. h. u. =
m. e. t. a. r. i. a. t. q. d. e. m. e. c. a. r. i. . d. e. n. i. q. , p. o. s. e. i. n. m. i. n. i. m. a. l. u. e. h. e. s. t. i. t. u. a.
i. n. t. r. a. p. o. r. o. s. u. l. o. s. r. e. c. i. p. e. r. e. m. a. d. p. o. s. s. i. b. i. l. e. , q. u. a. r. a. p. i. d. i. p. i. m. i. m. o. v. e. =
a. t. u. r. , e. t. a. m. o. t. u. r. u. r. s. u. q. u. i. e. s. c. a. t. , i. n. q. o. f. r. i. g. u. r. e. t. c. a. l. o. r.
S. i. t. u. s. l. i. t.

Art. 5. Repugnat corpori illi Cuckhusio recipere tales
diversas modalitates, q. d.

R. Na. q. a. aliunde diversi modi in tali corpore negari
n. p. o. s. s. u. n. t. , v. g. d. i. v. e. r. s. u. s. s. i. t. u. s. , d. i. v. e. r. s. a. u. b. i. c. a. t. i. o. , d. i. v. e. r. s. u. s.
m. o. t. u. s. , i. n. e. n. s. u. r. a. b. i. l. i. t. a. t. e.

Art. 6. In Cuckhusio remanet aliquid, quod nutrit, ex quo
generantur Vermes & q. d. remanent accidentia.

R. Na. p. speciebus ita alteratis ut ceperint referre for-
ma panis, creantur de novo minima maalia & corporea,
ex quibus nascuntur Vermiculi, vel in Stomacho Chylus,
prouit coguntur aperere illi, qui admittunt accidentia ab-
soluta. na. ex accidentibus generantur ista quis credit?

Art. 7. Si n. remanent accidentia absoluta, q. d. ipsum illi
corpus frangitur! abscondit & q. d.

R. Na. Regula, na. ut pat. dicitur, debet separari una pars
ab alia, ita am. existit solus in galibet. i. s. b. i. l. e. p. a. r. t. e.
hostia; hinc tm. p. s. t. q. frangitur, ut unum corpus illi
ab alio localiter removeatur.

En methodum facile explicandi mysterium Eucharistiae,
quae fidei vis inscribitur. an autem veritate attingat, nescio.

Pro Coronide hujus capituli.

Quaeres. quid sit lumen, et an in inter qualitates
reponi debeat?

Peripateticus. lumen quippiam quasi entitate aliqua, seu
evidens corpori inhaerens. Respondit ita lumen in pro-
fluvio quodam fossat, a corpore igneo jugiter manante con-
stituitur; Verum haec opinio v. ex eo falsa dignoscitur, quod
lumen jam fuerit antequam sol aut ullum aliud igneum corpus ex-
isteret. **Cartesiani** volunt lumen consistere in massa
globulorum sese mutuo tangentium atque in horum globulorum
prospere, quos maad aethera appellant; at nec haec opinio
omnino solida esse videtur. nam si luminis particulae in instanti
sit, series tam globulorum se se mutuo tangentium motu pari-
celeritate comunicant. Et haec maad aethera esse posse homo-
genea, et eodem modo solis prospere laevare debent aequale
et simile in prospere in colore. Sed quoniam non est, ut experia
constat, his igitur memoratis et rejectis.

Quo. lumen est materia fluida, subtilissima et calidissima
particulis constitans ab uno mundi extremo usque ad aliud
protensa, et qua oculos affros afficit, quod ad illos fertur
impropere corporis ignei.

Prob. pro illud explicanda est maad luminis quod explicari
possunt ipsius proprietates, v.g. quod in intervallum diffusum sit,
et exigua faucla ingenti cubiculo illustrando. **Cassianus**
ai hoc sit, si id Moyses statuamus quod lumen sit materia
et quodam fluida. **Moyses** quippe Genes. 1. narrat, Deum creasse
lucem et extiterit materia non evidens, ut volunt **Peripateticus**
90 C.

Solv: Obtrues.

Obj. 1. lux erat ante existens corporis alicujus ignei a
quo potuit vel premi 90. **Ans.** patet quia prima die
lux ~~erat~~ creata fuit, et sol die quarto Genes. 1.
Jo. Ta. et N. coa. quia tunc deus v. se ipsum fecit, quod
vixit v. sole fecit. **Dixit Transcat,** haec ita **Gregor.** 1. se-
nus vult, igne sol ad lucem creatum fuisse, a quo deinde lux
sua motu potuit accipere.

Insi. Genes. i. Deus divisit lucē à tenebris: ai hoc n̄ potuisset fieri. Si lux esset postea p̄ totū mundū extensa. q̄o

R. d. N. Divisit lucē à tenebris loca N. A. tempora E. M. igitur Deus lucē ita constituit, ut certo tempore à corpore igneo p̄sematur, et actu illuminaret, n̄ quā verō ut in quibusdā sit, atq; à corpore igneo n̄ moveatur; n̄ verō ut tunc ois n̄ sit.

Insi 2. q̄o Lux et tenebra sibi essent.

R. d. illatū. Lux actu illuminans N̄ lux id est postea ille fluxus. Da C tenebra am̄ n̄hl̄ p̄ nisi privatio lucis actu illuminantis.

Obj 2. Nocte p̄funda tollitur impressio corporis ignei et tū n̄ tollitur lumen v. g. in adamante, in ligno putrido, et p̄s: citus corruptioni proximis. q̄o

R. 1. N. a. na. ed̄ adamas duro corpore affricus scintillas emittit, sequitur particulas sulphureas, ibi carbonas p̄ motu accendi, atq; sic n̄ vilitur p̄semere postea lucis, quod eū majori verō specie de ligno putrido adie ph. vel

R. 2. motu partiū insensibilium horū corporū, ac eandē p̄p̄io: n̄m equivalere p̄p̄ioni ignei corporis.

Insi. motus partiū insensibilium n̄ p̄ facere sensatū q̄o n̄lla responsio.

R. N. a. q̄tasiū patet in calore, qui à motu partiū insensibilium provenit. deinde h̄a partes s̄ tū insensibiles. Rem q̄o, eorū s̄nt ad̄m tenues ad̄m exigua.

Obj 3. posita h̄a stia n̄ p̄ explicari propagatio luminis q̄o. R. N. a. et d̄io. q̄o propagatio luminis fiat p̄ locū motus p̄veniens à corpore igneo. in instanti mathematico n̄ sit h̄a propagatio, quā ois motus s̄ p̄ cehivus, p̄ motū id est brevissimo tempore, ut pereruditi viri Romer et da Casindi demonstrarunt; verū ois impossibla est, ut possit cognosci q̄ta h̄oris requiratur ad propagandū luminis; ita tū brevis est tempus propagandis, ut appropinquis in suis calculatibz nullū incommodū ferat.

Insi. ai n̄ in instanti motū n̄ p̄ fieri propagatio luminis in n̄p̄ta sententia: q̄o Ant̄ p̄tate corporis ignei n̄ impellit tota postea luminis sibi. p̄ p̄ma pars impulsa à sola p̄tate alia q̄ ai hoc n̄ p̄ fieri in instanti motū: q̄o

R. N. m̄ q̄ia illa postea fluidissimis et celerissimis partibus ḡtat.

Handwritten marginal notes on the left edge of the page, partially cut off.

Inst. 2. impulsio facta in corpus fluidum n̄ p̄ longē trans-

Fe. d. 2. Si impulsio sit levis et lenta ca. si fuerit subita et vehemens, ut esset impulsio solis p̄ a. et coad.

Inst. 3. propagatio luminis iuxta nos fit p̄ motū circula-
re et undulationis, n̄ verò p̄ motū directū. q̄ n̄ p̄t fieri
in instanti motū. coa p̄tate. Sonus diffunditur p̄ aëris
motū circulan, et h̄n̄ h̄c diffusio n̄ fit ad longā diffusi-
tā nisi post notabile temporis intervallū q̄ ā pari.

Sp. N. wa. Diff. 2. q̄ia p̄tata illa fluida majōri vi a corpore
igneo impellitur, ac aër a tormento v. g. bellio; ista p̄tata
illa q̄t ab particulis sine comparatione celerioribus q̄
aër, unde patet disparitas.

Obj. 4. admissio q̄d lumen sit p̄tata, debet in admitti cor-
porū penetratio: posterius male admitteretur: q̄d in p̄mō.

M. Leg. prob. radij luminis peni infiniti existunt in eodem
loco angustissimo: q̄d n̄ sine penetracione

Sp. d. a. in eodem loco sedm̄ eandē indivisibile loci parte

Ca. sedm̄ diversas loci partes ca. et n̄ coad.

Inst. 1. radij luminis penetrant corpora durissima ut
vitru et crystallu. q̄d debet dari penetratio

Sp. d. a. penetrant corpore id est poros corporū ca. id est
partes solidas n̄ a. lumen igitur penetrabitur, sicut aqua
cribra.

Inst. 2. in marmore a pori mesu et h̄n̄ lumen p̄ eos
n̄ transit.

Sp. d. a. sunt pori obliqui, indirecti, et interrupti solis
di partibz ca. recti et n̄ interrupti n̄ a. et coad. ab lu-
men sequuntur poros rectos.

Quaer. quid est reflexio luminis?

Sp. est regressus luminis radiorū ex alio corpore resi-
lenti, et ita fieri illgitur, ut anguli incidentiæ et
reflexionis s̄ sint æquales

Quaer. quid est refractionis luminis?

Sp. est inflexio motus luminis quā a recta quā insi-
bat via deflectit. Duobus modis refractio luminis
fieri ad verbumus, vel accedendo ad lineā granduclarem
vel ab eā recedendo. in lumen a medio liquido seu
rariorē in densius puta ab aëre in aqua transit, lum

refringitur accedendo ad perpendicularare. Sed ubi à medio
 densiore in rariore puta à vitro in aqua transit, sed re-
 fractio illius fit & recipitur à perpendicularari.

Quis hanc opinionem de luminis natura non potest explicari
 reflexio nec refractione luminis quod luminis non est substantia.
 Probo quod ad reflexum in corpora diaphana, nisi omnes
 iam sunt repleti radijs directis, quod nulla via est pro obliquis
 et certe non datur reflexio luminis.

Pro quodlibet corpus diaphanum pro poros non habet partes
 solidas, in quas impedita pars radii non reflectitur.

Est substantia fluida, quod in planum incidit, dispergitur, non
 reflectitur, et talis substantia iuxta nos est lux quod
 P. d. n. quod in planum incidit impulsionem tardam et hinc
 C. N. celeri et subita P. N.

Urget quod ad refractionem. In vitro quod transiens
 lux refringitur, vel per oes substantias rectas, vel oes obliquas
 non primo, quia hanc rationem non refringeretur lux,
 non secundum, quia si lux non recta transiret, id est refringe-
 retur quod

Pro vitis poros esse rectos, si lux recta in eos incidit.
 Hoc ipso autem quod lux non obliqua in eos incidat, fieri
 luminis refractionem.

88
(1.)

1761

Theses Philosophicae

Ima
Ex Logica

Invenienter Logica primo Deo quasi ceterarum Scientiarum Organum tradi consuevit, ipsa quippe ad earum asecutionem Utilissima est; tametsi non sit omnino necessaria. Obviam qua exercet munia, in docentem et utentem vulgo distribuitur, sicut et ipsa eadem Logica doceat, seu regulas tradat, ysq; utatur.

2da

Quatuor cogitationes mentis ad verum dirigendas suscipit; unde non male definitur Scientia practica cogitandi, occupata circa mentis Operationes prout ad verum dirigibiles. Res igitur cognitae, et a fortiori voces externa rationem objecti Logici primario saltem non ingrediuntur.

3ta

Prima cogitationis Species, quam Logica spectat, Apprehensio seu perceptio dicitur, quae licet in se nunquam possit esse falsa, directione tamen opus habet, ne occasionem fallendi praebeat; hinc Logica in id pro se ipsum incubit, ut quaevis animo concipi possunt, ad certas classes, aut Categorias revocet.

4ta

Naturam aliquam Universalem in rebus ipsis existere, seu Universale in operando ut vocant a parte rei non putamus; imo etiam Universale in predicando implicare videtur, saltem eo modo, quo solet in Scholis definiri, siquidem triplex tantum statui potest Universale, nempe Deus in operando, idea in representando, et nomen in significando. Cum ergo

genus multis convenire pronuntiat, ea idem quæ
dam generali exhiberi, et communi nomine exprimi in-
telliguntur.

5ta.

Secunda mentis operatio iudicium vocatur, con-
sistitque in affirmatione aut negatione, ac proinde
est simplex mentis actus.

6ta.

Ratiocinatio, quæ est tertia mentis cogitatio, si proba-
bili tantum nititur Argumento Opinatio est, si
certo fundamento superstruitur Demonstrationis nomen
obtinet; nequit tamen idem intellectus ratiocinationi
opiniativæ, et demonstrativæ de eadem re assentiri,
hæc ut verbis Scholæ loquar, non potest idem intellectus
de eodem objecto habere Scientiam et Opinionem.

7ma.

Methodus seu quarta operatio mentis est ordinatio
cogitationum tum ad inveniendum tum ad exponen-
dum verum; hinc duplex Methodus, Analytica et Syn-
thetica, illa veritatem inquirat, hæc exponit.

8va.

Ex Metaphysicâ

Enti generatim nomen potius quam participij
vis ab eruditis tribuitur; quare Univocum non est
respectu Substantiæ et accidentis, neque Synomine con-
venit Deo et Creaturis.

9na.

Gradus Metaphysici in entibus plane Spiritua-
libus, vel in entibus plane corporeis revera non
distinguntur; in homine vero qui partim Spiritu-
alis est, partim corporeus, gradus corporei à Spiritu-
alibus, v. g. animalitas à rationalitate reali diffine-
tione secedunt, et non tantum virtuali inhiñent, quæ
quidem diffinitio virtualis an non majori jure vocari
possit actualis? querendo dicimus, non Sententiam
præcipitando.

89
(2)

10ma.
 Anima seu mens humana rectè definitur videtur
 substantia cogitans & adeo de ipsius conceptu
 essentiali vel actuali cogitatio, quam si ab eà suste-
 teris, nihil in eà possibi remanet, per quod existere
 dici poterit.

11ma.

Cum verò cogitationis nomen duo significet, nimi-
 rum cognoscere et velle, hinc fit, ut in mente,
 qua simplicissima est, duæ cogitantur facultates,
 intellectus qui percipit, et voluntas quæ vult;
 cum tamen à parte rei neq; à mente, neq; inter se
 realiter distinguantur.

12ma.

Ex Physicâ.

Physicam generatim definimus Scientiam re-
 rum corporarum, seu Scientiam Speculativam
 quæ circa corpus naturale quatenus naturale est,
 versatur, fatemur tamen eam Scientia nomen
 valde imperfectè participare, dum multo plura
 in Physicâ ignorari, quam certo cognosci constat.

13ta.
 Corpus autem naturale hanc incongruè definitur
 substantia Solida, et impenetrabilis, atq; in lon-
 gum, latum et profundum extensa; unde patet
 extensionem seu quantitatem ad essentialiam corpo-
 ris pertinere.

14ta.

Duo tantum corporis naturalis sunt principia,
 materia scilicet et forma, materia autem nomine
 non intelligimus materiam primam Aristotelicam,
 quæ nec quantâ, nec qualis sit, nec tria Cartesianæ Ele-
 menta, nec Gassendiarum atomos, sed materiam ele-
 mentarem, seu corpuscula simplicia in longum & ex-
 tensa, Solidaq; et impenetrabilia.

15ta

Qua in mixtis corporibus; ea quippe ex simplicibus constant: ita arctis connectuntur nexu, ut nullum re-
linquant spatium vacuum, utpote quod clara et distincta
ideâ concipi nequit; hæcque corpuscula sunt in infinitum
divisibilia.

16ta

Quot autem Elementa seu corpora simplicia statui
debeant, non adeo liquet, imò multum controvertitur
ignem is annumerari non posse, satis probabiliter
aliqui defendunt Philosophi.

17ma

Formam Substantialem materialem, quæ sit ab om-
ni materia distincta, sive in belluis sive in plantis
impossibilem iudicamus, quare rem acui tangere cre-
dimus eos, qui in brutis agnoscunt Spiritum seu Sub-
stantiam Spiritualem toto tamen celo à mente huma-
nâ diversam; in plantis vero non minus quam in
corporibus inanimatis certam materiae dispositionem
seu internam partium configurationem vias formæ
Substantialis agere contendunt.

18va

Qualitates corporis passivæ ex partium figurâ,
et dispositione deducuntur; et vires quæ activæ
nuncupantur in profluvijis Substantialis consti-
tuta dicuntur; proindeque admittere auid entia ab-
soluta supervacaneum censemus. Inter hæc tamen
qualitates perperam recenseri videtur Lumen,
utpote Substantia Elementaris ab uno mundi ex-
tremo ad aliud protensa, quæque oculos nostros afficit
quando in profluvio corporis ignei ad illos fertur!

1750. 13 april.

disp.

Faint, illegible handwritten text at the top of the page.

Second block of faint, illegible handwritten text.

Third block of faint, illegible handwritten text.

Fourth block of faint, illegible handwritten text.

A large, dark, stylized signature or flourish at the bottom of the page.